

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 17 พ.ย. 2539 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
4. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
5. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา

ทั้งนี้ ได้มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. นักศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน
2. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา

3. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
4. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
5. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
6. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
7. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
8. ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
9. ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา
10. ทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 1 จำนวน 419 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่ และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม กรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) Scheffe' และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 419 คน แบ่งเป็นเพศชาย 211 คน และเพศหญิง 208 คน ส่วนใหญ่จำนวน 286 คน มีอายุ 19 ปี นับถือศาสนาพุทธ 396 คน มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร 93 คน ส่วนใหญ่จบสาขาวิชาวิทยาศาสตร์จากระดับมัธยมปลายคือมีจำนวน 205 คน และสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษานั้นมีจำนวนโดยเฉลี่ยเท่ากันคือ สาขาวิชาละ 60 คน ซึ่งมี 7 สาขาวิชา ได้แก่ นิติศาสตร์, บริหารธุรกิจ, มนุษยศาสตร์, ศึกษาศาสตร์, วิทยาศาสตร์, รัฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ ส่วนใหญ่จะมีบิดาประกอบอาชีพทำไร่/ทำนา/ทำสวน 121 คน มารดาเป็นแม่บ้านจำนวน 133 คน และส่วนใหญ่คือ 179 คน ที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนลำดับความสำคัญของสื่อในเรื่องความรู้ความเข้าใจ และการจูงใจในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อเพื่อใช้รณรงค์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2.1 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สื่อมวลชนที่นักศึกษาเปิดรับข่าวสารในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์ รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ ซึ่งเปิดรับในระดับสูง ส่วนแผ่นป้ายและวิทยุ นักศึกษาเปิดรับอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสื่อที่เปิดรับต่ำที่สุดได้แก่ โบปลิว และสติ๊กเกอร์ ตามลำดับ

สื่อบุคคลที่นักศึกษาเปิดรับข่าวสารเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงที่สุดคือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง รองลงมาได้แก่กลุ่มเพื่อนและเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการนั้นมีระดับต่ำสุด

2.2 ลำดับความสำคัญของสื่อในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นักศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดคือ ได้รับอยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์และวิทยุ ซึ่งได้รับอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสื่อชนิดอื่น ๆ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจนั้น นักศึกษาได้รับ อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งได้แก่ แผ่นป้าย ห่อแม่/ญาติ/พี่น้อง เจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไปสเตอร์ ไบปลิว กลุ่มเพื่อน และสติ๊กเกอร์ ตามลำดับ

2.3 ลำดับความสำคัญของสื่อในเรื่องการจูงใจให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นักศึกษาได้รับการจูงใจในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด คือได้รับอยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาได้แก่ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และห่อแม่/ญาติ/พี่น้อง ซึ่งได้รับอยู่ในระดับปานกลาง และสื่อชนิดอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ แผ่นป้าย กลุ่มเพื่อน เจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไปสเตอร์ สติ๊กเกอร์ และไบปลิวนั้น นักศึกษาได้รับการจูงใจในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในระดับต่ำ

2.4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อ เพื่อใช้แรงค์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นักศึกษาได้เสนอแนะการปรับปรุงสื่อเพื่อการใช้แรงค์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจัดแบ่งได้ 5 ประเด็น และเรียงลำดับความมากน้อยได้ดังนี้คือ

- ก. ให้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งข้อดีของการไปใช้สิทธิและข้อเสียของการไม่ไปใช้สิทธิ ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนให้มาก ๆ
- ข. เน้นการใช้สื่อทุกชนิดอย่างเป็นกลาง ให้ข้อมูลตรงตามความเป็นจริงอย่างกว้างขวาง และมีความถี่สม่ำเสมอ ตลอดจนออกแบบสื่อให้น่าสนใจ

- ค. เน้นการใช้สื่อมวลชนทุกชนิด วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นป้ายให้มาก ๆ รวมถึงเสียงตามสายในมหาวิทยาลัย อินเทอร์เน็ต ในการโน้มน้าวใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิ
- ง. ใช้วิธีการอื่น ๆ ประกอบ เช่น การให้รางวัล จัดหมายเชิญชวน จัดเกมโชว์ จัดสัมมนา จัดแข่งประกวดสื่อการรณรงค์การเลือกตั้ง จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ประกวดคำขวัญ เป็นต้น
- จ. เน้นการใช้สื่อบุคคลในการรณรงค์เพื่อโน้มน้าวใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิให้มาก ๆ เช่น คนใกล้ชิด เพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อน ดารา เจ้าหน้าที่ราชการ เป็นต้น

ส่วนที่ 3 ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในครั้งนี้ (17 พ.ย.2539) อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 4 ทศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักศึกษาโดยเฉลี่ยมีทัศนคติที่ดีในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนเหตุผลของการ "ไป" และ "ไม่ไป" ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน "ครั้งต่อ ๆ ไป"

5.1 นักศึกษาไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 286 คน และนักศึกษาส่วนที่เหลือคือ 133 คน ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5.1.1 เหตุผลของการ "ไป" ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เหตุผลที่นักศึกษาไปเลือกตั้ง ส.ส.มากที่สุดคือ เพื่อเป็นการรักษาสิทธิของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

เหตุผลรองลงมาโดยเรียงลำดับตามปริมาณผู้เลือกได้ ดังนี้

- เป็นหน้าที่ของพลเมืองดีที่ควรกระทำ
- อยากได้รัฐบาลที่ดีไปบริหารประเทศ
- อยากได้ผู้แทนที่ดี ถูกใจ
- การเดินทางไปเลือกตั้งได้สะดวก
- ว่าง
- สื่อมวลชนชักจูงใจได้ดี
- พ่อแม่/ญาติ/กลุ่มเพื่อน ร้องขอ
- คาราโอเกะน่าไวใจได้น่าฟัง
- ผู้สมัคร หัวคะแนน ร้องขอ
- เจ้าหน้าที่ทางราชการร้องขอ

5.1.2 เหตุผลของการ "ไม่ไป" ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เหตุผลที่ทำให้นักศึกษาไม่ไปเลือกตั้ง ส.ส. มากที่สุดคือ ไม่อยู่ในพื้นที่ในวันเลือกตั้ง

เหตุผลรองลงมาโดยเรียงลำดับตามปริมาณผู้เลือกได้ดังนี้

- การเดินทางไปยังหน่วยเลือกตั้งไม่สะดวก
- ติดธุระสำคัญ
- ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อ
- เบื่อหน่ายพฤติกรรมของนักการเมือง เพราะเข้าไปก็ไม่ทำประโยชน์อะไร
- ชี้แจงไป เสียเวลาเปล่า
- ไม่มีผู้สมัครที่พอใจในเขตนี้
- ไม่สนใจการเมือง
- ลืม (ไม่มีผู้ใดตอบเลย)

โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วันที่ 17 พ.ย. 39) อยู่ในระดับสูง

5.2 พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน "ครั้งต่อ ๆ ไป" ในการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งต่อไป นักศึกษาจะ "ไปทุกครั้ง" มากที่สุดมีจำนวน

320 คน รองลงมาคือ "ไปบางครั้ง" จำนวน 88 คน และ "ไม่ไปเลย" มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 4 คน

โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาจะมีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(ในครั้งต่อ ๆ ไป) อยู่ในระดับสูงมาก

2. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน จากผลการวิจัย พบว่า

1. เพศ นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.จากสื่อบุคคลคือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง แตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

แต่นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.จากสื่ออื่น ๆ คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นป้าย โปสเตอร์สติ๊กเกอร์ กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

2. ศาสนา นักศึกษาที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.จากกลุ่มเพื่อนแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

แต่นักศึกษาที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.จากสื่ออื่น ๆ คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นป้าย โปสเตอร์ สติ๊กเกอร์ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

3. ภูมิภาค นักศึกษาที่มีภูมิภาคแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อบุคคลคือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง และกลุ่มเพื่อน
แตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' ไม่พบคู่
ที่แตกต่าง

แต่นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการ
ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นป้าย ใบปลิว
สติ๊กเกอร์ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

4. สาขาวิชาในระดับมัธยมศึกษา นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมศึกษา
แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อวิทยุ
แตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' ไม่พบคู่ที่
แตกต่าง

แต่นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรม
การเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์
แผ่นป้าย ใบปลิว สติ๊กเกอร์ และสื่อบุคคลทั้ง 3 ชนิด ได้แก่ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง กลุ่มเพื่อน
และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

5. สาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา
แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อวิทยุ
แตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' ไม่พบคู่ที่
แตกต่าง

แต่นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการ
เปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นป้าย
ใบปลิว สติ๊กเกอร์ และสื่อบุคคลทั้ง 3 ชนิด ได้แก่ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่
จากหน่วยราชการ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

6. อาชีพบิดา นักศึกษาที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อวิทยุ และ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง แตกต่างกัน

(เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

นักศึกษาที่บิดามืออาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ไปสเตอร์ แผ่นป้าย ใบปลิว สติกเกอร์ กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

7. อาชีพมารดา นักศึกษาที่มารดามืออาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อวิทยุ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

นักศึกษาที่มารดามืออาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ไปสเตอร์ แผ่นป้าย ใบปลิว สติกเกอร์ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง และกลุ่มเพื่อน ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

8. รายได้ของครอบครัว นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อไปสเตอร์ และแผ่นป้ายแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ใบปลิว สติกเกอร์ และสื่อบุคคลคือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากร มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า

1. เพศ นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2)

2. ศาสนา นักศึกษาที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิ

เลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน(ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2)

3. ภูมิลำเนา นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน(ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2)

4. สาขาวิชาในระดับมัธยมปลาย นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมปลายแตกต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน(ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2)

5. สาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน(ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2)

6. อาชีพบิดา นักศึกษาที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน(ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2)

7. อาชีพมารดา นักศึกษาที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน(ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2)

8. รายได้ของครอบครัว นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.แตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ 15,001-30,000 บาท จะมีระดับความรู้เฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท, 45,001-60,000 บาท, 30,001-45,000 บาท และ 60,000 บาทขึ้นไปตามลำดับ (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2)และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' ไม่พบคู่ที่แตกต่างลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. นั้นมีเพียงอย่างเดียวคือ รายได้ของครอบครัว

สมมติฐานที่ 3 ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่อง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า

1. เพศ นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3)

2. ศาสนา นักศึกษาที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3)

3. ภูมิลำเนา นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แตกต่างกัน โดยนักศึกษามีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทัศนคติในทางดีมากที่สุด รองลงมาคือ เขตภาคกลางและภาคเหนือมีทัศนคติในระดับเท่ากัน และสุดท้ายคือเขตภาคใต้ และเขตกรุงเทพมหานครมีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. อยู่ในอันดับสุดท้าย (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' พบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทัศนคติที่ดีกว่านักศึกษามีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ต่อเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.

4. สาขาวิชาในระดับมัธยมปลาย นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมปลายแตกต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3)

5. สาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3)

6. อาชีพบิดา นักศึกษาที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3)

7. อาชีพมารดา นักศึกษาที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3)

8. รายได้ของครอบครัว นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3)

ลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. นั้นมีเพียงอย่างเดียวคือ ภูมิภาค

สมมติฐานที่ 4 ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า

1. เพศ นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4)

2. ศาสนา นักศึกษาที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4)

3. ภูมิภาค นักศึกษาที่มีภูมิภาคแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมาคือ เขตภาคกลางและภาคเหนือ มีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งใกล้เคียงกันมาก ซึ่งเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุด (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' พบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้

4. สาขาวิชาในระดับมัธยมปลาย นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมปลาย

แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4)

5. สาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4)

6. อาชีพบิดา นักศึกษาที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แตกต่างกัน โดยนักศึกษาก่อนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ธนาคาร ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มากที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาที่บิดามีอาชีพรัฐวิสาหกิจ กิจการส่วนตัว พ่อบ้าน อาชีพอิสระ รับราชการ และทำนา/ทำไร่/ทำสวน มีจำนวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. น้อยที่สุด (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

7. อาชีพมารดา นักศึกษาที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แตกต่างกัน โดยนักศึกษาก่อนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ธนาคาร ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มากที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาที่มารดามีอาชีพรัฐวิสาหกิจ แม่บ้าน กิจการส่วนตัว รับราชการ อาชีพอิสระ และทำนา/ทำไร่/ทำสวน มีจำนวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. น้อยที่สุด (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' พบว่า นักศึกษาที่มารดามีอาชีพแม่บ้านจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มากกว่านักศึกษาก่อนที่มีอาชีพทำนา/ทำไร่/ทำสวน

8. รายได้ของครอบครัว นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แตกต่างกัน โดยนักศึกษาก่อนที่มีรายได้สูงคือ 60,000 บาทขึ้นไป ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มากที่สุด รองลงมาคือ นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ 15,001-30,000 บาท, 30,001-45,000 บาท, 45,001-60,000 บาท และครอบครัวที่มีรายได้ต่ำคือต่ำกว่า 15,000 บาท มีจำนวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. น้อยที่สุด (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4) และการทดสอบเป็นรายคู่ Scheffe' ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

สมมติฐานที่ 5 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา จากการวิจัย พบว่า

การเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อทุกประเภทไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 5)

สมมติฐานที่ 6 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า

-การเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อบุคคลคือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง และกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 6)

-การเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อประเภทอื่น ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นป้าย ใบปลิว สติกเกอร์ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 6)

สมมติฐานที่ 7 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า

-การเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อบุคคลคือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (วันที่ 17 พ.ย. 39) (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 7)

-การเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อประเภทอื่น ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นป้าย ใบปลิว สติกเกอร์ กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (วันที่ 17 พ.ย. 39) (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 7)

-การเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อบุคคล และสื่อมวลชน บางประเภท คือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง หนังสือพิมพ์และไปสเตอร์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ในครั้งต่อ ๆ ไป)

สมมติฐานที่ 8 ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า

ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่อง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 8)

สมมติฐานที่ 9 ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา จาก ผลการวิจัย พบว่า

ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 9)

สมมติฐานที่ 10 ทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา จาก ผลการวิจัย พบว่า

ทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (วันที่ 17 พ.ย. 39) (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 10)

ทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจะไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ในครั้งต่อ ๆ ไป)

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมี พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

1.1 นักศึกษา ที่มีเพศต่างกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อบุคคล คือ พ่อแม่ / ญาติ / พี่น้อง แตกต่างกันโดยที่เพศหญิงมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อบุคคลดังกล่าว มากกว่าเพศชาย ส่วนสื่อประเภทอื่นๆ คือ วิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, โปสเตอร์, แผ่นป้าย, โปสเตอร์, สติกเกอร์, กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการนั้น นักศึกษาเพศชายและหญิงมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถพิจารณาได้ว่า บุคคลทุกเพศทุกวัย มักจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ตนใกล้ชิด รู้จักสนิทสนม และไว้วางใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในครอบครัวมากกว่าบุคคลอื่นที่ไกลตัวออกไป ถึงแม้ว่านักศึกษาจะอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มักจะพูดคุยกับเพื่อนฝูงมากกว่าบุคคลอื่น แต่เราจะพบว่าหัวข้อในการสนทนานั้นจะเป็นเรื่องการสังสรรค์ สนุกสนาน เป็นสำคัญ ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การเมือง การปกครอง เราจะพบว่าบุคคลต่างๆ รวมทั้งนักศึกษาจะใช้เวลาในการพูดคุยประเด็นและเรื่องราวเหล่านี้กับบุคคลในครอบครัว คือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง มากกว่าบุคคลอื่นเพราะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ ปากท้องของตนและครอบครัว สามารถพูดคุยได้อย่างเปิดเผยเต็มที่ และที่สำคัญเราจะพบว่า ครอบครัวเป็นพื้นฐาน และตัวจักรสำคัญในการสร้างบรรยากาศ ความคิดทางด้านการเมือง ซึ่งเรามักจะพบว่า เยาวชนมักมีความนิยมชมชอบบุคคล หรือพรรคการเมือง ตลอดจนแนวคิดและพฤติกรรมในการเลือกตั้ง โนม์เอียงและคล้ายคลึงกับผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว ซึ่งวัฒนธรรมไทยนั้นยังให้ความสำคัญกับ พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง และครอบครัวอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งต่างจากวัฒนธรรมของสังคมอื่น ทำให้สมาชิกในครอบครัวใช้เวลาและพูดคุยกัน ในเรื่องราวต่างๆ อย่างสม่ำเสมอรวมทั้งเรื่องราวที่เกี่ยวกับการเมืองด้วย และการที่นักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อจากบุคคลในครอบครัวมากกว่า อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของเพศหญิง ที่มักจะมีเวลาอยู่บ้านชอบพูดคุยสนทนา มากกว่าเพศชาย จึงทำให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข่าวสารในเรื่องต่างๆ กับสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งข่าวสารทางด้านการเมืองด้วย ดังที่ ประมะ สตะเวทิน กล่าวไว้ ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันมากในเรื่องของ ความคิด ที่ศนคติ ทั้งนี้เพราะสังคมและวัฒนธรรม ได้กำหนดบทบาท และกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน อันจะรวมไปถึงรูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกันด้วย เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีความสัมพันธ์ของสังคมว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในกลุ่มแบบไม่เป็นทางการนั้น มีอิทธิพล

ต่อการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารแบบ 2 ชั้นตอน ซึ่งจะต้องอาศัยอิทธิพลของบุคคลเข้าร่วมด้วย การที่ปัจเจกบุคคลจะรับและเชื่อข้อมูลข่าวสารใดๆ นั้น มักจะต้องมีการไต่ถาม และปรึกษาหารือจากบุคคลใกล้ชิดก่อน ซึ่งบุคคลในครอบครัวก็ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษา ในการได้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพิ่มเติม รวมถึงการปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจการกระทำต่างๆ ด้วย

1.2 นักศึกษาที่นับถือศาสนาต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อบุคคล คือ กลุ่มเพื่อน แตกต่างกัน ส่วนสื่อประเภทอื่น คือ วิทยุ, หนังสือพิมพ์, โปสเตอร์, แผ่นป้าย, โปสเตอร์, สติกเกอร์, พ่อมแม่/ญาติ/พี่น้อง และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการนั้น นักศึกษาที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่านักศึกษานั้นเป็นช่วงวัยรุ่น ดังนั้น กลุ่มเพื่อนจึงถือเป็นกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง และการนับถือศาสนาแตกต่างกันนั้นย่อมเกิดกลุ่มอ้างอิงทางศาสนาด้วย และกลุ่มอ้างอิงทางศาสนา มักจะมีส่วนกับแนวความคิด ทศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ โดยบุคคลจะเริ่มคบหาสมาคมกับเพื่อน ก็ย่อมคบหากับบุคคลที่มีวิถีชีวิตคล้ายคลึงกัน รวมไปถึงความเชื่อทางศาสนาด้วย ถ้าเป็นไปได้ เพราะจะมีความเชื่อและวิธีปฏิบัติที่ไปด้วยกันได้ เช่น ศาสนาอิสลามจะมีกฎการปฏิบัติตนที่ค่อนข้างเคร่งครัด ต่างจากศาสนาอื่น ศาสนาคริสต์มักจะมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ เช่น นักศึกษารวมคำแห่งที่นับถือหรือมีความเชื่อถือในศาสนาคริสต์ จะมาพบปะชุมนุมกัน ทุกวันพุธ เพื่อสวดมนต์ ร้องเพลง ทำกิจกรรม ตลอดจนการพูดคุยหัวข้อสนทนาในประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นที่สนใจของกลุ่ม หรือสังคมในช่วงเวลานั้นๆ ส่วนศาสนาพุทธนั้นมีผู้นับถือกันมากจึงมีกลุ่มย่อยที่ไม่ชัดเจนนัก ดังนั้นเนื่องจากนักศึกษานั้นยังอยู่ในช่วงวัยรุ่น จึงให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งรวมถึงกลุ่มเพื่อนทางศาสนาด้วย เพื่อใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา และนำพาตนเองเข้าไปในกลุ่มเพื่อนของตนได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับแนวความคิด ความเชื่อ แต่ละศาสนาซึ่งย่อมแตกต่างกันไป ดังที่ พรเมะ สตะเวทิน กล่าวไว้ว่า การนับถือศาสนา เป็นลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้รับสาร ที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้รับสารทั้งในด้านทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมด้วย เพราะคนที่นับถือศาสนาต่างกัน จะมีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป ชวีญ เรือน กิติวัฒน์ ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์

ทางสังคม โดยปกติแล้วบุคคลมักจะยึดติดกับกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ดังนั้นในการตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมใดๆ ก็มักจะได้อ้างอิงและคล้อยตามกลุ่ม เพื่อต้องการให้ที่ยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด เดอเฟลอร์ (De Fleur) ที่ได้กล่าวถึงทฤษฎีกลุ่มทางสังคมว่า ประชาชนที่มีลักษณะของสังคมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มศาสนา มักจะมีความสนใจ แนวคิดจะพฤติกรรมไปในแนวทางเดียวกัน

1.3 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อบุคคล คือ พ่อแม่ /ญาติ/ พี่น้อง/ และกลุ่มเพื่อน แตกต่างกัน ส่วนสื่อประเภทอื่นๆ คือ วิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, โปสเตอร์, แผ่นป้าย, โปปลิว, สติกเกอร์ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการนั้น นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกันซึ่งเราจะพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นมีความหลากหลายมาก มีผู้มาจากภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีรูปแบบการดำเนินชีวิต ค่านิยม ความคิด และวัฒนธรรมที่ต่างกัน การที่นักศึกษาจะต้องเข้ามาศึกษาในกรุงเทพมหานครเป็นเวลานาน ทำให้ต้องมาอาศัยอยู่กับญาติ พี่น้อง หรือเพื่อนฝูง ซึ่งเราจะพบว่าเด็กที่มาจากจังหวัดต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคจะมีการรวมกลุ่มกันอย่างชัดเจน เห็นได้จากชั้นที่นักศึกษานั่งรวมกลุ่มกัน เป็นจังหวัดบ้าง เป็นภูมิภาคบ้าง ที่เห็นชัดเจนที่สุดได้แก่ ภาคใต้ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ นั้น จะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน แต่ก็แฝงไว้ซึ่งความผูกพันที่มีกับสมาชิกในครอบครัวมากกว่า สำหรับภาคกลางและเขตกรุงเทพมหานครนั้น นักศึกษาให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน และครอบครัวไปพร้อมๆ กัน เนื่องจากสามารถติดต่อและไปมาหาสู่กับครอบครัวได้สะดวกกว่า แต่ละภูมิภาคจะมีลักษณะ ความเชื่อ ค่านิยม และแนวความคิดที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แชรรมม์ (Schramm) ที่กล่าวถึงผู้รับสารในเรื่องที่อยู่อาศัย ว่าผู้รับสารที่อยู่ในท้องถิ่นต่างกัน มักจะมีความสนใจแตกต่างกันในบางสิ่ง ทั้งนี้เพราะมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน และ เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึงทฤษฎีกลุ่มทางสังคมว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางสังคม อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น ภูมิลำเนา อาชีพ มักจะมีรูปแบบการสื่อสาร ความสนใจ และพฤติกรรมไปในแนวทางเดียวกัน

1.4 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมปลายต่างก็มีพฤติกรรมกา
 เปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อ วิทยุแตกต่างกัน ส่วนสื่อประเภท
 อื่นๆ คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นป้าย โปสเตอร์ สติกเกอร์ และสื่อ
 บุคคลทั้ง 3 ชนิด ได้แก่ พ่อแม่/ ญาติ/ พี่น้อง กลุ่มเพื่อนและเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ
 นั้น นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมปลาย ต่างก็มีการเปิดรับสื่อในเรื่องการไป
 ใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่าในปัจจุบันสื่อวิทยุเข้ามามีบทบาทมาก
 ในกลุ่มวัยรุ่นทั้งนี้เพราะ รูปแบบการจัดรายการนั้น ออกมาในลักษณะของการพูดคุย ปรีกษา
 ทาหรือ และบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ มีการเล่นเกมส์ ตอบปัญหา ซึ่งตรงกับความต้องการของ
 กลุ่มวัยรุ่น อีกทั้งโอกาสและอำนาจในการเป็นเจ้าของสื่อง่ายกว่าสื่อชนิดอื่นๆ ทั้งในเรื่อง
 ของราคา ขนาด และความเหมาะสม เช่น อยู่หอพัก รวมถึงวิธีการบริโภค กล่าวคือ
 วิทยุนั้น สามารถเปิดรับฟังได้ในขณะที่ทำกิจกรรมอื่นๆ ควบคู่กันไป เพราะไม่ต้องใช้สมาธิ
 ในการรับภาพ ดังที่ เมอร์ริลล์ และโลว์เวินสไตน์ (Merrill and Lowenstein) กล่าว
 ว่า ลักษณะเฉพาะของผู้รับสารที่ต่างกันจะมีพฤติกรรม การเปิดรับสารที่ต่างกัน ซึ่งเกิดจาก
 ปัจจัยพื้นฐานหลายประการ เช่น ความเหงา เป็นเหตุผลทางจิตวิทยา โดยบุคคลคนไม่ชอบ
 อยู่ตามลำพัง เพราะจะทำให้รู้สึกสับสน หวาดกลัว จึงต้องพยายามรวมกลุ่ม หรืออยู่กับสื่อ
 ต่างๆ และยังได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนโดยทั่วไปว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวกับ
 การศึกษา อายุ ความเชื่อต่างๆ มีอิทธิพลต่อการเปิดรับสาร เพราะลักษณะเฉพาะเหล่านี้
 จะทำให้ผู้รับสารมีความต้องการต่างกัน ดังนั้นลักษณะเฉพาะของตัวสื่อแต่ละชนิด ก็มีผลทำ
 ให้ผู้รับสารจากสื่อมวลชนนั้นๆ มีจำนวนและองค์ประกอบต่างกัน เพราะผู้รับสารจะเลือก
 รับข่าวสารเฉพาะที่สามารถตอบสนอง ความต้องการและความพึงพอใจของตน ดังนั้น วิทยุ
 จึงเป็นสื่อที่วัยรุ่นบริโภคมากกว่าสื่อชนิดอื่นๆ และการที่นักศึกษาที่จบมัธยมปลายในสาขาวิชา
 ที่แตกต่างกันเปิดรับข่าวสารเรื่องการไปเลือกตั้ง จากสื่อวิทยุต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจาก
 แต่ละสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอน ไม่เหมือนกันอันจะส่งผลถึงแนวคิด และทัศนคติที่ต่างก
 ันไป เช่น นักเรียนสายศิลป์ สายวิทยาศาสตร์ และสายวิชาชีพ มีพฤติกรรมบางอย่างแตก
 ต่างกัน สายวิชาชีพอาจมีการเรียนการสอนเข้า บ่าย และค่ำ แตกต่างกัน รูปแบบชีวิต
 และแนวคิดเหล่านี้ย่อมส่งผลถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ของกลุ่มนักศึกษาแตกต่างกันไป
 ด้วย ดังที่ แชรรัมม์ (Schramm) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบด้านต่างๆ ของผู้รับสารในเรื่อง

ของการศึกษาและสิ่งแวดล้อม ว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมกำเลือก
รับสื่อ และเนื้อหาของข่าวสาร

1.5 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมกำเปิด
รับสื่อเรื่องกำไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. กำสื่อวิทยุแตกต่างกัน ส่วนสื่อประเภทอื่นๆ คือ
โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, โปสเตอร์, แผ่นป้าย, ใบปลิว, สติกเกอร์, และสื่อบุคคลทั้ง 3
ชนิด ได้แก่ พ่อแม่/ ญาติ/ พี่น้อง, กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่หน่วยราชการนั้น นักศึกษา
ที่เรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาต่างกัน มีการเปิดรับสื่อในเรื่องกำไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
ส.ส. ไม่แตกต่างกัน สำหรับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ยังเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่เพิ่งหัน
กำระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่นาน ดังนั้น แนวคิดและรูปแบบพฤติกรรมกำเปิดรับข่าว
สารจึงยังใกล้เคียงกัน แต่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาเป็นทางแยกที่จะต้องเลือก
ตัดสินใจว่า จะเรียนสาขาวิชาใด เพื่อประกอบอาชีพ หรือดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคตอย่างไร
มีแนวคิดที่ชัดเจนมากขึ้น กำเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ต่างกันนี้เอง ทำให้นักศึกษา
มีพฤติกรรมกำเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ส. กำสื่อวิทยุแตกต่างกันด้วย เราจะ
พบว่า นักศึกษาในสายสังคมศาสตร์มีพฤติกรรมกำเปิดรับสื่อ เรื่องกำเมืองจากสื่อวิทยุ มาก
กว่านักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน ย่อมมี
ความสนใจ แนวคิด ค่านิยม และพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป ดังที่ ปรมะ สตะเวทิน กล่าว
ว่า การศึกษาหรือความรู้ เป็นอีกลักษณะหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร คนที่มีการศึกษาใน
ระดับ และสาขาวิชาที่ต่างกัน ย่อมมีความรู้สึกรู้จักคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่ต่างกันไป
แคลปเปอร์ (Klapper) ได้กล่าวถึงกระบวนการกำเลือกรับสาร ทั้ง 4 ชั้น คือ กำ
เลือกเปิดรับ กำเลือกให้ความสนใจ กำเลือกรับรู้ และกำเลือกจดจำสารแต่ละชั้น
ซึ่งในทุกชั้นตอน ล้วนแต่จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้รับสารก่อน ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่ตน
สนใจ สอดคล้องและไม่ขัดแย้งกับแนวความคิด ทศนคติ ประสบการณ์ และความเชื่อที่ตนมีอยู่
โดยเฉพาะชั้นแรกที่ข่าวสารแต่ละประเภทจะก้าวผ่าน กำเลือกเปิดรับของผู้รับสารได้สิ่ง
สำคัญที่สุด ก็คือ ความสนใจ และความต้องการของผู้รับสารนั่นเอง

1.6 นักศึกษาที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมกำเปิดรับสื่อในเรื่องกำไปใช้

สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อวิทยุ และ พ่อแม่/ ญาติ/ พี่น้อง แตกต่างกันไป ส่วนสื่อประเภทอื่นคือ โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, โปสเตอร์, แผ่นป้าย, ใบปลิว, สติกเกอร์, กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่าสังคมไทยนั้น ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวมากกว่าสังคมอื่นๆ แต่นับวันสภาพเศรษฐกิจสังคมได้เริ่มทำให้รูปแบบชีวิตของคนไทย ทั้งผู้ใหญ่ และเยาวชน เปลี่ยนแปลงไป ผนวกกับสังคมในยุคการสื่อสารไร้พรมแดน ได้ทำให้สื่อสารในรูปแบบต่างๆ เข้ามาแทรกตัวอยู่ในสังคมไทยอย่างรวดเร็ว ปัจจัยเหล่านี้เองทำให้ กลุ่มนักศึกษาที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการเมืองจากสื่อต่างกันไป สื่อแรกคือ พ่อแม่/ ญาติ/ พี่น้อง ซึ่งมีความชัดเจนมาก คือ การที่บิดามีหน้าที่การงานต่างกัน ย่อมมีรูปแบบวิถีชีวิตและแนวความคิด อีกทั้งการจัดสรรเวลาให้กับครอบครัวต่างกัน เพราะบางอาชีพจะมีงานยุ่ง ต่อเนื่อง หรือเวลาในการทำงานไม่แน่นอน เช่น นักศึกษาที่บิดาเป็นพ่อบ้าน และประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว จะมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อบุคคล คือ พ่อแม่ / ญาติ/ พี่น้อง มากกว่าอาชีพอื่น ในอีกด้านหนึ่งจะพบว่า นักศึกษาที่บิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และรัฐวิสาหกิจ จะเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อวิทยุมากกว่าอาชีพอื่นๆ ซึ่งเราอาจกล่าวได้ว่า บิดาซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวถือได้ว่าเป็นบุคคลอ้างอิงหรือแบบอย่างที่สำคัญของสมาชิก โดยเฉพาะเยาวชนในครอบครัว อีกทั้งเป็นหลักและศูนย์รวมครอบครัว ดังนั้น บิดาจึงเป็นบุคคลสำคัญของการปลูกฝังและสร้างบรรยากาศของการเมือง ระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในบ้าน อีกทั้งสภาพการจราจรในปัจจุบันซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินชีวิตของสมาชิกในแต่ละครอบครัวเปลี่ยนไป มีเวลาให้กันต่างกันไป แต่ละครอบครัว ซึ่งนักศึกษาอาจหันไปพึ่งพาสื่อเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด ความเหงา แทน และกลุ่มวัยรุ่นส่วนมากมักรับสื่อวิทยุมากกว่าสื่อชนิดอื่น เพราะตรงกับความต้องการของตน ดังที่ชิววี เรือน กิตติวัฒน์ ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล ว่า บุคคลจะมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันอย่างมากในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะทางครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลถึงความคิด ทัศนคติ รวมถึงกระบวนการรับรู้ การเรียนรู้ การจูงใจ และรูปแบบการสื่อสารด้วย

1.7 นักศึกษาที่มารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อวิทยุ และเจ้าหน้าที่หน่วยราชการแตกต่างกัน ส่วนสื่อประเภทอื่นๆ คือ โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, โปสเตอร์, แผ่นป้าย, ใบปลิว, สติกเกอร์, พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง และกลุ่มเพื่อนนั้น นักศึกษาที่มารดาอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับอาชีพบิดาที่ต่างกันในเรื่องของหน้าที่การงาน สภาพแวดล้อมของสังคมเปลี่ยนแปลงไป แต่แนวความคิดของบิดาและมารดา ย่อมมีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัวอย่างแน่นอน สำหรับบิดาและมารดาอาชีพต่างกัน มีส่วนทำให้นักศึกษาหันไปรับสื่อประเภทวิทยุแตกต่างกันด้วย ตามเวลา โอกาส และสถานการณ์ของครอบครัวนั้น ๆ เช่น ถ้านักศึกษารู้สึกเหงา เพราะในปัจจุบันครอบครัวของสังคมได้กลายเป็นสังคมเดี่ยว และขนาดเล็กมากขึ้น ไม่มีผู้ใหญ่และมีพี่น้องจำนวนน้อย หรือบางคนก็มาจากต่างจังหวัด เมื่อสมาชิกในครอบครัวห่างเหินกันนักศึกษาก็ยอมหันไปใช้สื่อเพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยวเป็นเชิงจิตวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เมอร์วิลล์และโลว์เวนสไตน์ (Merrill and Lowenstein) ที่กล่าวถึงเหตุผลทางจิตวิทยาว่า บุคคลนั้นไม่ชอบอยู่ตามลำพัง เพราะจะรู้สึกสับสน หวาดกลัว จึงพยายามรวมกลุ่ม หรืออยู่กับสื่อต่างๆ เพื่อลดภาวะดังกล่าว ซึ่งสื่อวิทยุเป็นสื่อที่เยาวชนเลือกรับฟังมากที่สุด แต่เมื่อหารูปแบบของสารที่ได้รับย่อมแตกต่างกันไปตามความสนใจ และค่านิยมส่วนบุคคล และปัจจัยอื่นอีกมากมาย รวมถึงอาชีพที่แตกต่างกันของมารดาด้วย เพราะมารดามีบทบาทสำคัญในการสั่งสอนและเป็นที่ยปรึกษาให้กับสมาชิกในครอบครัว เยาวชนจะรู้สึกอบอุ่นไว้วางใจมารดาในการพูดคุยสนทนาในเรื่องต่างๆ รวมทั้งรับแนวคิด ค่านิยมต่างๆ มาด้วย ซึ่งจะพบว่า เพศหญิงจะมีลักษณะอ่อนอ่อนนุ่มนวลตาม และได้รับการโน้มน้าวใจได้ง่ายกว่าเพศชาย อีกทั้งอาชีพของมารดาเองก็ส่งผลให้นักศึกษารับข่าวสาร เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากเจ้าหน้าที่หน่วยราชการแตกต่างกัน ซึ่งจะพบว่า นักศึกษาที่มารดาที่มีอาชีพ ทำไร่/ทำนา/ทำสวน, รับราชการและอาชีพอิสระ จะเปิดรับสื่อจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการมากกว่าอาชีพอื่นๆ เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีความแตกต่างของแต่ละบุคคลว่า บุคคลลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีส่วนสำคัญต่อการกำหนดรูปแบบการรับรู้หรือการเรียนรู้ของมนุษย์ เกี่ยวกับเหตุการณ์และข่าวสารต่างๆ ที่ต่างกัน ซึ่งหนึ่งในความแตกต่างของแต่ละบุคคลคือ มนุษย์ถูกขูขบเลี้ยงภายใต้ครอบครัวและสถานการณ์ต่างๆ กันจะเปิดรับข่าวสาร ความคิดเห็น แตกต่างกันไปอย่างกว้างขวาง

1.8 นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่อง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อ ไซเบอร์ และแผ่นป้ายต่างกัน ส่วนสื่อชนิดอื่นๆ คือ วิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, โบปลิว, สติกเกอร์, และสื่อบุคคล คือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ นั้น นักศึกษามีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่อง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเราจะพบว่า สื่อไซเบอร์ และแผ่นป้าย เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น จะถูกเผยแพร่ในแหล่งชุมชนต่างๆ เช่น ศูนย์การค้า บริเวณสี่แยกไฟแดง และตามท้องถนนที่การจราจรคับคั่ง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับ สารมากที่สุด ประกอบกับนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่างกัน ก็มักจะมีพฤติกรรมใช้ชีวิตประ จำวันต่างกันด้วย ถึงแม้พื้นฐานการดำเนินชีวิตของนักศึกษาส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน คือ การไปสังสรรค์กับเพื่อนตามสถานที่ต่างๆ ที่เป็นแหล่งชุมชนเหมือนกัน แต่โอกาสและความ ถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งเราจะพบว่าส่วนมากจะเป็นบุคคลที่อยู่ในครอบครัวที่มีรายได้ระดับกลาง และการออกไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ มักมีการจับจ่ายใช้สอยในด้านต่างๆ ด้วย ทำให้ นักศึกษากลุ่มนี้มีโอกาสเปิดรับข่าวสารการไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากสื่อ ไซเบอร์ และแผ่นป้าย มากกว่ากลุ่มที่รายได้ต่ำมากหรือสูงมาก ดังนั้นการที่นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่างกันเปิดรับ สื่อดังกล่าวต่างกัน เนื่องมาจากรูปแบบการดำเนินชีวิต โอกาสที่จะได้รับสาร เช่นการจรร จารที่ติดขัดในแต่ละสถานที่ต่าง ๆ ทำให้มีเวลาอ่านไซเบอร์และแผ่นป้าย และอาจจะเป็นผล มาจากความสนใจของนักศึกษาเนื่องจากปัจจัยในด้านต่าง ๆ ด้วย ดังที่ ประมะ สตะเวทิน กล่าวไว้ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงรายได้ อาชีพ ตลอดจนภูมิหลังของ ครอบครัว จากการวิจัยพบว่า สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อบุคลิกภาพของผู้รับสาร และ สาร เพราะคนที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่างกันจะมีรูปแบบวัฒนธรรม ประสบการณ์ ทัศนคติ ค่านิยม วิธีการดำเนินชีวิต ตลอดจนเป้าหมายที่แตกต่างกันไป

เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึงทฤษฎีกลุ่มทางสังคมว่า ประชาชนที่มี ลักษณะทางสังคมคล้ายกัน จะแสดงพฤติกรรมทางการเลือกสื่อสารคล้ายคลึงกัน อันหมายถึง การเปิดรับ ความชอบ และผลของการสื่อสาร ซึ่งศาสนา ระดับรายได้ และอาชีพก็เป็น ลักษณะทางสังคมที่ทำให้ประชาชนที่มีลักษณะดังกล่าว อยู่ในกลุ่มเดียวกันมีความสนใจ และ พฤติกรรมไปในแนวทางเดียวกันด้วย

สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย ไวหารดี เรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

ทางการเมืองในระหว่างการทำเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530 พบว่า

-ปัจจัยทางประชากรที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองคือ ปัจจัยทางด้านการศึกษา อาชีพ และรายได้

-ประชาชนรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางการสื่อสารมวลชนประเภทวิทยุมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ เพราะสื่อวิทยุเป็นสื่อที่ประชาชนมีไว้เป็นเจ้าของ และมีความถี่ในการเปิดรับมากกว่าสื่ออื่น ทั้งนี้เพราะปัจจัยทางราคา ความสะดวกในการใช้และการเปิดรับ

-พฤติกรรมการรับข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกันบางครั้งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยามาช่วยในการอธิบายด้วย

งานวิจัยของ จิตติพล ผลพุกษา เรื่องอิทธิพลของการรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา มีระดับการรับรู้เหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

โดยสรุปเราจะพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 1 ที่มีลักษณะทางประชากรอันได้แก่ เพศ ศาสนา ภูมิลำเนา สาขาวิชา ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา อาชีพของบิดาและมารดา ตลอดจนรายได้ครอบครัวแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่อง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล ทั้ง 10 ชนิด แตกต่างกันอย่างออกไป ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากปัจจัยทางด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และประชากรศาสตร์ โดยนำมาพิจารณาเสริมร่วมกัน

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากร มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา

2.1 นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ

18 - 20 ปี ดังนั้นจึงมีรูปแบบพฤติกรรมไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมกา
 เปิดรับข่าวสาร และวิถีชีวิตประจำวันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีกลุ่มทางสังคมของ
 (Social Categories Theory) ของเดอเฟลอร์ (De Fleur) ที่กล่าวว่า ประชาชน
 ที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกัน จะมีพฤติกรรมการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันด้วย ซึ่งหมายรวมถึง
 การเปิดรับ ความชอบ และผลของการสื่อสาร สำหรับลักษณะทางสังคมนั้น ได้แก่ ระดับ
 การศึกษา ชาติพันธุ์ และรายได้ เป็นต้น บุคคลที่มีลักษณะทางสังคมอยู่กลุ่มเดียวกันจะ
 มีพฤติกรรมไปในทางเดียวกัน ถึงแม้ว่า แต่ละบุคคลจะมีความสนใจเฉพาะอย่างที่แตกต่างกันไป
 แต่ประเด็นหัวข้อเกี่ยวกับการเมืองนั้นเป็นเรื่องสาธารณะและเกี่ยวข้องกับประชาชน
 ทุกคน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสื่อทุกประเภท ได้มีการประชาสัมพันธ์กระตุ้นเตือน
 ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวัยรุ่นซึ่งรวมถึงนักศึกษาด้วย ให้อุ้และเข้าใจประเด็น
 เรื่องต่างๆ ทางการเมืองโดยย้ำเน้นถึงการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตามระบอบประชาธิปไตย
 เป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสาร ที่กล่าวถึงผลกระทบของสารที่มีต่อผู้รับ
 สารเชิงความรู้ันเกิดจากสาเหตุหลายประการ ประการหนึ่งคือการกำหนดวาระสาร
 (Agenda Setting) กล่าวคือ เป็นความรู้ที่สื่อกระจายเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักใน
 ประเด็นวาระหนึ่งๆ ที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับค่านิยมของสังคมแล้ว ผู้รับสารก็จะเลือกรับ
 สารนั้นๆ เอาไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้นักศึกษาทั้งหญิงและชาย มีโอกาสได้รับทราบข้อ
 มูลข่าวสารทางการเมือง ในระดับและทิศทางที่ใกล้เคียงกัน จึงมีความรู้และความเข้าใจ
 ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่นับถือศาสนาต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
 ส.ส. ไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่า ประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่เปิดกว้าง และไม่กีดกัน
 ในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา และความแตกต่างเหล่านี้ก็ไม่ส่งผลถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 ดังนั้น จึงไม่มีความแปลกแยกในกลุ่มคนที่ศาสนาต่างกัน ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสวง
 หาข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการแสดงความคิดเห็น และแสดงออกทางการเมืองเต็มที่ ดังนั้น
 นักศึกษา ซึ่งเป็นประชาชนในระดับมัธยมศึกษา ที่ต้องการความรู้และไม่หาข้อมูลในด้านต่างๆ
 จึงมีโอกาที่จะเปิดรับข้อมูลและข่าวสารเพื่อพัฒนา และความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือก
 ตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกันหากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับนั้น ไม่ขัดกับความเชื่อทางศาสนา

2.3 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่าความรู้ในเรื่องการเมืองนั้น เป็นเรื่องที่ประชาชนที่เป็นพลเมืองของประเทศ ควรที่จะรู้และเข้าใจอย่างถูกต้อง โดยการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ รวมทั้งจากสื่อทุกประเภท เฉพาะในปัจจุันเราจะพบว่า รูปแบบการสื่อสารนั้น ได้กระจายตัวออกไปอย่างกว้างขวางในทุกภูมิภาคของประเทศ อีกทั้งนักศึกษาจะต้องมาศึกษาและใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพมหานคร จึงทำให้รูปแบบการสื่อสาร และข้อมูลข่าวสารที่ได้รับนั้น ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ก็ยังเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้นในการพัฒนาความรู้ทางการเมือง เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง จึงเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความสนใจ และประโยชน์ที่ได้รับของแต่ละบุคคล ไม่เกี่ยวกับที่อยู่ภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน เพียงอย่างเดียว ดังที่ เมอร์วิลล์ และโลว์เวินสไตน์ (Merrill and Lowenstein) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองว่า มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็น ในสิ่งต่างๆ อยู่ในตัวทุกคน โดยเริ่มจากสิ่งใกล้ตัว และไกลตัว ที่จะมีผลกระทบต่อตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมด้วย ซึ่งนอกจากนี้มนุษย์ยังมีความเห็นแก่ตัว ดังนั้นในฐานะผู้รับสาร จึงแสวงหาและใช้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง คือพิจารณาจากประโยชน์ใช้สอยของตนเป็นสำคัญในการเลือกรับสาร

2.4 นักศึกษาที่เรียนสาขาในระดับมัธยมปลายต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ในการศึกษาในระดับมัธยมปลายนั้น เยาวชนยังไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจังมากนัก เพราะยังไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ดังนั้นความรู้ความเข้าใจส่วนมากได้รับจากอาจารย์ผู้สอน หรืออ่านจากแบบเรียน ตามหลักสูตรที่กำหนดขึ้น เป็นผู้รับเพียงอย่างเดียว คือยังไม่มี การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง และสังคมไทยก็ยังไม่ให้ความสนใจกับกลุ่มนักเรียนมากนัก เพราะส่วนใหญ่ยังไม่มีสิทธิเลือกตั้ง อีกทั้งผู้ปกครองมักมองว่า บุตรหลานของตนยังเด็กเกินกว่าจะรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เพราะส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ นามธรรมที่สลับซับซ้อน เข้าใจยาก ดังนั้นอาจจะทำให้เยาวชนไม่สามารถเชื่อมโยง เรื่องราวทางการเมืองเข้ากับแนวคิดของตนก็เป็นได้ ดังนั้นจึงพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนสาขาวิชาใดในระดับมัธยมศึกษาปลายก็ตาม ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง โดยเฉพาะการไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงไม่แตกต่างกัน

2.5 นักศึกษาที่เรียนสาขาในระดับอุดมศึกษาต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน จะพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเพิ่งผ่านระดับมัธยมศึกษาไม่นาน ดังนั้นทัศนคติเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก แต่โดยรวมนักศึกษาที่เริ่มเข้ามหาวิทยาลัย จะเริ่มมีการตื่นตัวในเรื่องการเมืองเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะสภาพของการเปลี่ยนผ่านสถานะจากนักเรียนเป็นนักศึกษา จะทำให้รู้สึกที่ตนเองก้าวขึ้นเป็นผู้ใหญ่ขึ้น มีโอกาสและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องสังคมมากขึ้น และที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงระเบียบการเลือกตั้ง ในเรื่องอายุผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจาก 20 ปี เป็น 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งถือเป็นการเลือกตั้ง ครั้งที่ 2 หลังจากเปลี่ยนแปลงระเบียบใหม่ ดังนั้นจึงถือเป็นโอกาสครั้งแรกของนักศึกษาหลายๆ คน ที่ได้ออกเสียงเลือกตั้ง อีกทั้งเป็นการจัดการเลือกตั้งในช่วงเวลาที่ค่อนข้างกระชับติด ดังนั้นนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชา จึงได้รับข้อมูลข่าวสาร และโอกาสในการศึกษาเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. เป็นไปในทางเดียวกัน อาจขึ้นอยู่กับบุคลิกส่วนบุคคลด้วย

ดังที่เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของผู้รับสาร ที่ทำให้ความสนใจที่จะเลือกเปิดรับสารต่างกันไป อันได้แก่ กลุ่มทางสังคม บุคลิกภาพ สถานภาพทางจิต การเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ทัศนคติ ค่านิยม ของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารในประเภทและปริมาณที่ต่างกันไป ตามกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่

2.6 นักศึกษาที่มีบิดามืออาชีพต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน จะพบว่าในรบบแบบของสังคมไทย นั้น ผู้ปกครองมักมองว่า นักศึกษานั้นยังเด็กเกินไป และยังไม่พร้อมในการเลือกตั้ง หรือมีส่วนร่วมในทางการเมือง ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ยังไม่เห็นความสำคัญในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ส. สำหรับเยาวชนมากนัก ดังนั้นนักศึกษาที่มีบิดาประกอบอาชีพแตกต่างกันก็ไม่ส่งผลถึง ความรู้ ความเข้าใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แต่อย่างใด ซึ่งเราจะพบว่าบิดา และผู้ปกครองมักมีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองคาดเคลื่อน คือมักจะพูดคุยและวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงของตัวบุคคลและพรรคการเมืองมากเกินไป จึงทำให้เยาวชนขาดความรู้ ความเข้าใจ การเมืองและการเลือกตั้งที่ถูกต้องเหมาะสม แต่เนื่องจากในปัจจุบันรูปแบบของสังคมและกลุ่มได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น คือ นักศึกษา สามารถที่จะเปิดรับข้อมูลได้จากสื่อและ

แหล่งข่าวสารต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ ตามความสนใจ สิ่งแวดล้อม และสภาวะการณ์หนึ่งๆ ถึงแม้บิดาจะมีอาชีพใดก็ตาม

2.7 นักศึกษาที่มารดาอาชีพต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับอาชีพของบิดา ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความแตกต่างในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. และมีเหตุผลไปในแนวทางเดียวกัน คือในสังคมไทยมองนักศึกษาว่ายังเด็ก และใหม่เกินไป ในการเข้าร่วมทางการเมือง จึงละเลยไม่สนใจในการให้ความรู้ที่เหมาะสมมากนัก แต่ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีที่ภาครัฐบาล และหน่วยงานอื่นๆ ได้เห็นความสำคัญ และพยายามกระจายข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ อย่างเต็มที่ เพื่อกระตุ้นและให้ข่าวสารแก่กลุ่มประชาชน อีกทั้งตัวนักศึกษาที่มีความสนใจ ก็พยายามหาข้อมูลเพิ่มเติมเอง ดังนั้นบิดาและมารดาที่มีอาชีพแตกต่างกันจึงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระดับความรู้ในเรื่องการเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษาแต่อย่างใด

2.8 นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่างกัน มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ต่างกัน เราจะพบว่าบุคคลที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ย่อมส่งผลถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันด้วย กลุ่มบุคคลที่มีรายได้อยู่ในระดับที่สูงกว่า ย่อมมีโอกาสทางการศึกษา และการเปิดรับสื่อมากกว่า ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และวิถีชีวิตไม่ต้องดิ้นรน สามารถแบ่งช่วงเวลาในการพักผ่อน เปิดรับข่าวสารต่างๆ ได้มากกว่า รวมถึงรูปแบบการสื่อสาร รับสาร ก็จะต่างกันด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มชนชั้นที่มีรายได้ และรูปแบบชีวิตในระดับชนชั้นกลางก็จะมีโอกาสที่ดีมากกว่า เพราะบรรยากาศในครอบครัวนั้น จะเอื้อต่อการพัฒนาความคิด ความรู้ ในด้านต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงความรู้ทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ด้วย เนื่องจากมีเวลาในการพูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันสม่ำเสมอ เพราะสถาบันครอบครัวมีความสำคัญในการพัฒนาความรู้ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนักศึกษาแตกต่างกันไปด้วย เพราะนอกจากบรรยากาศในครอบครัวแล้ว แนวคิดและค่านิยมบางประการของบุคคลในครอบครัว ก็มีอิทธิพลและถูกถ่ายทอดสู่เยาวชนได้เช่นกัน

ดังที่ แชรรมม์ (Schramm) ได้กล่าวถึง ความแตกต่างของผู้รับสารในเรื่องเศรษฐกิจ

ว่า ผู้ที่มีเศรษฐกิจที่ดี จะให้ความสนใจในการอ่านนิตยสาร บทบรรณาธิการ เรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง และปัญหาของสังคมมากกว่าเรื่องอื่นๆ

ประมะ สตะเวทิน ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้รับสารในเรื่องฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งหมายรวมถึงรายได้ของบุคคลว่า มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารและสาร เพราะคนที่มีฐานะต่างกัน จะมีวัฒนธรรม ประสบการณ์ ทักษะคิด ค่านิยม และ เป้าหมายในชีวิตต่างกัน

ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ ได้กล่าวถึงปัจจัยของผู้รับสารในเรื่องบุคลิกภาพ และจิตวิทยาส่วนบุคคลว่า แต่ละบุคคลจะมีโครงสร้างทางจิตวิทยาต่างกัน ซึ่งสืบเนื่องมาจากลักษณะทางครอบครัวที่แตกต่างกัน การเลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลถึงระดับสติปัญญา ความคิด กระบวนการรับรู้ และการเรียนรู้ด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แชรรัมม์ และไวท์ (Schramm and White) ที่ศึกษาการเปิดรับสารของผู้รับสารในสังคมอเมริกันพบว่า ผู้ที่มีรายได้สูงมักจะนิยมเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ และนิยมเนื้อหาที่ค่อนข้างหนัก ไม่ค่อยสนใจเนื้อหาด้านความบันเทิงมากนัก

โดยสรุปลักษณะทางประชากร ของนักศึกษาอันได้แก่ เพศ ศาสนา ภูมิลำเนา สาขาวิชาในระดับมัธยมปลาย และอุดมศึกษา อาชีพบิดาและมารดา รวมถึงรายได้ของครอบครัวนั้น ส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มีเพียงรายได้ของครอบครัว ตัวแปรเดียวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสามารถพิจารณาได้ว่า ความรู้ในเรื่องต่างๆรวมทั้งความรู้ในเรื่องการเมือง ซึ่งถือเป็นเรื่องสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน รวมทั้งกลุ่มนักศึกษา ซึ่งเริ่มมีโอกาสดำเนินเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นข้อมูลที่มีปรากฏอย่างแพร่หลาย เช่น ตามสถานที่ต่าง ๆ ห้องสมุดในสถานที่ต่าง ๆ ทั้งสถานศึกษาและหน่วยราชการ รวมทั้งการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่ภาครัฐและหน่วยราชการจัดขึ้น เพื่อต้องการกระจายข่าวสารและความรู้ทางการเมืองให้กับประชาชน ดังนั้นในสังคมประชาธิปไตยที่เต็มไปด้วยเสรีภาพ จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนค้นคว้า และเปิดรับข้อมูลข่าวสารไปพัฒนาความรู้ทางการเมืองของตน

รวมทั้งนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็เช่นกัน มีโอกาสและอิสระทางความคิด และการเปิดรับข่าวสารด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งเราจะพบว่าลักษณะทางด้านประชากรนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่อง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แต่ลักษณะทางด้านประชากรเป็นเพียงแนวคิดและค่านิยมที่ส่งผลทางอ้อม ถึงพฤติกรรมการแสวงหาความรู้

ทางการเมืองของนักศึกษาเท่านั้น แต่ที่จริงแล้วน่าจะเกิดจากความสนใจส่วนบุคคลมากกว่า รวมถึงรายได้ของครอบครัว ซึ่งเป็นตัวแปรเพียงตัวเดียวที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษา เพราะรายได้ของครอบครัวนั้น เป็นตัวแปรที่บ่งชี้ถึงรายได้เปรียบ และโอกาสในการได้รับความรู้ได้อย่างชัดเจน ในเรื่องของรูปแบบวิถีชีวิตและอำนาจการเป็นเจ้าของสื่อ แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นบรรยากาศทางการเมืองภายในครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ก็มีสำคัญในการสร้างเสริมและพัฒนาความรู้ทางการเมืองให้กับกลุ่มนักศึกษาต่อไป เช่นการกระตุ้น และกำหนดวาระประเด็นให้กับกลุ่มเยาวชนที่ผ่านมา เราจะพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการเพียงระยะเวลาสั้นๆ ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งผลที่ได้รับจึงเป็นเพียงข้อมูลที่ผิวเผินและฉาบฉวย มิได้ทำให้เยาวชนได้รับความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสม

ดิงที่ เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความแตกต่างของแต่ละบุคคลว่า โครงสร้างทางบุคลิกของคนแตกต่างกันไป เช่น ค่านิยม ความเชื่อ จะมีส่วนในการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของมนุษย์ในเรื่องต่างๆ แตกต่างกันไป ซึ่งบุคคลมีความแตกต่างกันมากในเรื่องของจิตวิทยาส่วนบุคคล ความแตกต่างทางชีวภาพและการเรียนรู้ การชุลเลียงภายใต้สภาพการณ์ที่ต่างกัน อันจะส่งผลถึงความคิด ค่านิยม ความเชื่อ และลักษณะของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป

ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ กล่าวถึงปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และจิตวิทยาส่วนบุคคลว่า บุคคลมีโครงสร้างทางจิตแตกต่างกัน เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน จะส่งผลถึงระดับความรู้และสติปัญญา ความคิด ทศนคติ กระบวนการรับรู้ เรียนรู้ และการจูงใจที่แตกต่างกันไป

ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีกระบวนการเลือกรับสารของ แคลปเปอร์ (Klapper) ซึ่งบุคคลล้วนแต่เลือกเปิดรับ สนใจ รับรู้ และจดจำ ตามความคิดความเชื่อ และความสนใจของตนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุทธ วัจนะวัฒน์ เรื่องการไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2524 เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรเรื่องเพศ ไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ระดับรายได้ของประชาชนนั้นไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย

สมมติฐานที่ 3 ลักษณะทางประชากร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการ
ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษา

3.1 นักศึกษาเพศชายและหญิง มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.
ไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่าในปัจจุบัน นักศึกษาชายและหญิงมีโอกาสทางการศึกษา และ
สิทธิเสรีภาพในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารได้อย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งรูปแบบในการดำเนิน
ชีวิตแต่ละวัน และสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนในมหาวิทยาลัย กลุ่มเพื่อน รูปแบบการ
สนทนาพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มเพื่อนนักศึกษที่อายุและแนวคิดคล้ายคลึงกัน
จึงทำให้นักศึกษาเพศชายและหญิง ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการ
ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในปริมาณและทิศทางที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น สิ่งดังกล่าวเหล่านี้จึงมีส่วน
สำคัญที่ส่งผลและหล่อหลอมให้นักศึกษาเพศชายและหญิงที่ทัศนคติในเรื่องการเลือกตั้ง ส.ส.
ไม่แตกต่างกัน

3.2 นักศึกษาที่นับถือศาสนาต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
ส.ส. ไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่าในสังคมไทยไม่ใช่สังคมที่กีดกันความคิด รวมไปถึงเชื้อ
ชาติ และศาสนาด้วย ต่างก็ดำเนินชีวิตตามวิถีทางของตน รวมถึงแนวคิดทางการเมืองก็
เช่นกัน ที่เปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มชน แสวงหาข้อมูลข่าวสาร และแสดงความคิดเห็นกันได้
อย่างอิสระ ขอเพียงข้อมูลเหล่านั้นไม่ขัดแย้งต่อความเชื่อทางศาสนาเป็นสำคัญ รวมทั้ง
การเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นเป็นเรื่องสาธารณะ มีข้อมูลข่าวสาร
เผยแพร่อยู่ทั่วไป ดังนั้นนักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ๆ ก็มีโอกาที่จะแสวงหา
ข้อมูลต่าง ๆ ได้เหมือนกันหมด อีกทั้งได้ใช้เวลาในแต่ละวันพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิด กับ
กลุ่มเพื่อนนักศึกษา ซึ่งนับวันนักศึกษายังเริ่มต้นตัวเรื่องการเมืองมากขึ้น ทำให้นักศึกษา
พยายามหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นหัวข้อในการสนทนากับกลุ่มเพื่อน และเพื่อทันต่อ
เหตุการณ์ และรู้สึกว่าคุณได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น กิจกรรมในการดำเนินชีวิต
และข้อมูลข่าวสารที่สามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเองถ้าสนใจและมีโอกาสเปิดรับ ก็จะส่งผลถึง
ความรู้ความเข้าใจ และเสริมสร้างแนวคิดทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไปในทิศ
ทางเดียวกัน ไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดก็ตาม

3.3 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.แตกต่างกัน ทัศนคติของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากการสั่งสมจากประสบการณ์ความเชื่อ และสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ มีสภาพคงอยู่ และมีอิทธิพลต่อแนวคิดและทัศนคติในเรื่องอื่น ๆ ด้วย เราจะพบว่าภูมิลำเนาหรือแหล่งที่อยู่อาศัยนั้นถือเป็นพื้นฐานอันสำคัญที่ส่งผลถึงแนวความคิด ทัศนคติตลอดจนพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละภูมิลำเนาก็จะหล่อหลอมนักศึกษาที่มาจากชุมชนนั้นให้มีทัศนคติที่แตกต่างกันไปอย่างชัดเจน รวมถึงเรื่องแนวคิด ค่านิยมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วย ถึงแม้ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่แตกต่างกันแต่ทัศนคติก็มีโอกาสต่างกันได้ เพราะเป็นเรื่องของความรู้สึกและจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่มาจากคนละภูมิภาคจะมีรูปแบบพฤติกรรม แนวคิด ทัศนคติ รวมทั้งโอกาสในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงการเลือกเปิดรับตามความสนใจและแนวคิดที่มีต่อสารที่ได้รับด้วย เพราะถ้าข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไม่สอดคล้องกับความเชื่อทัศนคติเดิมของตน ก็ยากที่ผู้รับสารจะเปิดโอกาสให้ข่าวสารเหล่านั้นไหลผ่านช่องทางการรับสารของตนได้ ถ้าเป็นเช่นนี้ ไม่ว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งใด จะมีความหมายและแพร่กระจายสักเพียงใดก็ตาม โอกาสในการเปิดรับและปิดกั้นสารย่อมแตกต่างกันไปตามแนวคิดของบุคคลที่มีแหล่งที่อยู่อาศัยต่างกัน อันจะส่งผลถึงรูปแบบความคิดและทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของบุคคลเหล่านี้ให้แตกต่างกันไปด้วย ดังที่เราจะเห็นได้ว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ Scheffe พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทั้ง 2 ภูมิภาค อยู่ในเขตภูมิลำเนาที่ต่างกัน มีรูปแบบชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนคติต่อการเมืองต่างกันไป รวมถึงทัศนคติต่อข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมือง ย่อมแตกต่างกันไป จะเป็นการไปตามแนวคิด และความเชื่อเดิมของตนที่ถูกหล่อหลอมมา ดังนั้นภูมิลำเนาจึงเป็นตัวแปรที่มีความชัดเจนที่ส่งผลให้นักศึกษาในแต่ละภูมิภาค มีทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งในทิศทางที่ต่างกัน ดังที่ แคลปเปอร์ (Klapper) ได้กล่าวถึงกระบวนการการเลือกรับสารของมนุษย์ ว่ามี 4 ขั้นตอน อันได้แก่ การเลือกเปิดรับ การ

เลือกให้ความสนใจ การเลือกรับรู้ และการเลือกจดจำ ซึ่งทุกขั้นตอนต้องผ่านความสนใจของผู้รับสาร และที่สำคัญก็คือ ต้องสอดคล้องกับแนวคิด ทศนคติ รวมไปถึง ความเชื่อ และประสบการณ์เดิมของบุคคลเป็นสำคัญ เพราะถ้าขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับทศนคติเดิม ผู้รับสารก็จะพยายามปิดกั้นหรือไม่รับสาร ดังนั้นผู้รับสารจึงได้รับข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันไป

ชรัมม์ (Schramm) ได้กล่าวถึงผู้รับสารในเรื่อง ที่อยู่อาศัย ว่าผู้รับสารที่อยู่ในท้องถิ่นต่างกัน มักมีความสนใจที่ต่างกันไปในบางสิ่ง ทั้งนี้เพราะมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน

เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีกลุ่มทางสังคมว่าประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกัน จะมีการเปิดรับสื่อ ความชอบต่อสื่อแต่ละประเภท รวมถึงผลของการสื่อสารคล้ายคลึงกันด้วย ซึ่งลักษณะทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ภูมิฐานะ ซึ่งประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน มักจะมีความสนใจและพฤติกรรมไปในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มของตน

3.4 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่า นักศึกษา เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมปลายต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบพฤติกรรมในชีวิตประจำวันคล้ายคลึงกัน เนื่องจากยังไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง กอปรกับยังไม่สนใจเนื้อหาข่าวที่เน้นสาระมากนัก จะเน้นความบันเทิง และสนุกสนานกับกลุ่มเพื่อนมากกว่า จึงมีทัศนคติเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ชัดเจน และไม่แตกต่างกัน ซึ่งแนวคิดในลักษณะนี้ยังคงสภาพอยู่ในทัศนคตินั้นเป็นความคิด ความเชื่อ ที่ต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะในทางใดก็ตาม

ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ ได้กล่าวว่า ลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษาที่เท่ากัน ก็ถือเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้ลักษณะการเปิดรับสาร รวมทั้งการตอบสนองต่อสารนั้นไม่แตกต่างกัน

3.5 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการ

ไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เพิ่งผ่านช่วงระดับมัธยมปลายมา ดังนั้น ความคิด และค่านิยมต่าง ๆ จึงยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก เนื่องจากเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ การที่ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงไปทางใดทางหนึ่ง ต้องใช้ระยะเวลา และปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย ดังที่ เคนซ์, ครัทซ์ฟิลด์ และ บาลาชี (Krench, Crutchfield and Baliachy) ได้กล่าวถึง ลักษณะของทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีความถาวรพอสมควร เนื่องจากแต่ละบุคคลต่างได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้มามาก แต่อย่างไร ทัศนคติก็น่าจะเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และเวลาระยะเวลาหนึ่ง

ดังนั้น นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเริ่มมีส่วนร่วมทางการเมือง และรู้สึกว่าจะต้องก้าวเข้าไปมีส่วนร่วมกับสังคมมากขึ้น แต่เราจะพบนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 ยังมีพฤติกรรมที่ต่อเนื่องมาจากมัธยมปลาย คือ ติดเพื่อน มักอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีลักษณะโอนอ่อนผ่อนตาม ไม่ชอบเป็นปฏิปักษ์ หรือโต้เถียงอภิปรายรุนแรงมากนัก เพราะกลัวที่จะมีปัญหากับกลุ่มเพื่อน ไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่มีรูปแบบพฤติกรรมและความคิดไปในแนวทางเดียวกัน อันจะส่งผลถึง ทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาไม่แตกต่างกัน

ดังที่ เซอร์เบิร์ต ซี. เคลแมน ได้กล่าวถึงขบวนการที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติคือ การยินยอม จะเกิดเมื่อบุคคลยอมรับอิทธิพลของผู้อื่น เพราะต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนในทางที่ตนเองต้องการ และการลอกเลียนแบบเกิดขึ้นจากการที่บุคคลยอมรับอิทธิพลของบุคคลอื่น เพราะต้องการสร้างพฤติกรรมของตนให้เหมือนกับบุคคลอื่นในสังคม

3.6 นักศึกษาที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ทัศนคติ เป็นความคิดความเชื่อที่ถูกสร้างสมมาจากประสบการณ์ การอบรมสั่งสอน การเรียนรู้ และภูมิหลังที่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าพื้นฐานทางครอบครัว การดูแลและแบบอย่างจากผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่ทำให้เยาวชนหรือนักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. รวมทั้งความคิดทางการเมืองแตกต่างกันออกไป แต่ในปัจจุบันนี้เราจะพบว่าพ่อแม่ผู้ปกครองมีเวลาให้กับสมาชิกในครอบครัวน้อยลงมาก ดังนั้นหน้าที่ในการอบรมบ่มเพาะ และหล่อหลอมทัศนคติในด้านต่าง ๆ จึงลดน้อยลง และได้มีสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันทางด้านสื่อสารมวลชน กลุ่มเพื่อน ตลอดจนสิ่งแวดล้อม

ต่าง ๆ มากมายที่ก้าวเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาในปัจจุบันมีความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้น มีการค้นคว้าและเปิดรับข้อมูลต่าง ๆ อย่างเต็มที่ และเสรีซึ่งรูปแบบพฤติกรรมเหล่านี้ทำให้นักศึกษาที่บิดามารดามีอาชีพต่างกัน ไม่จำเป็นที่แนวคิดทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. จะต้องแตกต่างกันด้วย

3.7 นักศึกษาที่มารดามีอาชีพต่างกันมีทัศนคติในเรื่องไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ไม่แตกต่างกัน สำหรับเรื่องอาชีพของมารดาที่คงจะมีลักษณะที่สอดคล้องและคล้ายคลึงกับความแตกต่างในเรื่องอาชีพของบิดา เพราะในปัจจุบันบทบาทในการสั่งสอนอบรมลูกหลานของมารดาเปลี่ยนไป มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน และมีเวลาให้กับสมาชิกในครอบครัวน้อยลงเช่นกัน ดังนั้น นักศึกษาหรือเยาวชนจึงต้องใช้เวลาของตนเองกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในการสร้างประสบการณ์ ความเชื่อ ทัศนคติ ในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. เช่น กลุ่มเพื่อน สื่อชนิดต่าง ๆ ซึ่งนับวันก็จะมีบทบาทต่อทัศนคติของนักศึกษามากขึ้นอย่างเลี่ยงมิได้ อีกทั้งนักศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น จึงมีพฤติกรรมที่อิงกลุ่มและมีอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว มักจะสับสนระหว่างอารมณ์และเหตุผล และมักให้ความสำคัญแก่อารมณ์เหนือกว่าเสมอ อีกทั้งทัศนคติก็เป็นความคิดความเชื่อที่อารมณ์และภาวะทางจิตผสมผสานอยู่ด้วย ดังนั้นนักศึกษาจึงรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยอารมณ์ ความรู้สึกในลักษณะของวัยรุ่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน อันจะส่งผลถึงทัศนคติด้วย ซึ่งการที่นักศึกษาได้รับรู้ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางเดียวกัน ก็ย่อมจะส่งผลให้พวกเขามีทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ รวมถึง การเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ไม่แตกต่างกัน ไม่ว่านักศึกษาจะมีมารดาประกอบอาชีพต่างกันก็ตาม

3.8 นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ไม่แตกต่างกัน การที่นักศึกษาใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่วัยมัธยมปลาย และส่วนมากมาจากต่างจังหวัดมีความหลากหลาย มีกลุ่มเพื่อนและสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยที่คล้ายคลึงกัน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เหมือนกัน เช่นในหัวข้อที่เป็นที่สนใจของสังคมในขณะนั้น เช่น การเมือง การเลือกตั้ง รูปแบบในการเปิดรับสารในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อีกทั้งต้องทำตัวให้สอดคล้องกับเพื่อนอันเป็นสังคมที่ตนใช้ชีวิตอยู่มากที่สุด วิถี

ชีวิตเหล่านี้ทำให้นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่างกันต้องปรับตัว และหันเข้ามา
รูปแบบการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับกลุ่มเพื่อนและดำเนินไปอย่างราบรื่น
ดังนั้นจึงส่งผลให้นักศึกษาดังกล่าวมีรูปแบบแนวคิด ทศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือก ส.ส.
สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน ไม่แตกต่างกัน

โดยสรุปลักษณะทางด้านประชากรของนักศึกษา อันได้แก่ เพศ ศาสนา ภูมิลำเนา
สาขาวิชาในระดับมัธยมปลาย และอุดมศึกษา อาชีพบิดา และมารดา รวมถึงรายได้ของ
ครอบครัวนั้น ส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับทศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. มีเพียง
ภูมิลำเนา ตัวแปรเดียวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับทศนคติในเรื่องดังกล่าว ทศนคตินั้นเป็น
เรื่องที่เกิดจากความคิด ความเชื่อของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งถูกปลูกฝังหล่อหลอม
จากบุคคลและสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัวเป็นสำคัญ และทศนคติในเรื่องใหม่ที่จะเกิดขึ้นนั้นจะ
ต้องสอดคล้องกับความเชื่อ ทศนคติเดิม ๆ เป็นสำคัญ เช่นทศนคติในการเลือกตั้ง ส.ส.
ของนักศึกษาจะต้องสอดคล้องกับทศนคติพื้นฐาน และความคิดทางการเมืองเดิมของ
แต่ละคนซึ่งแตกต่างกันชัดเจนตามภูมิลำเนาในแต่ละภูมิภาคที่นักศึกษาอยู่ การที่ตัวแปรอื่น
ไม่มีความสัมพันธ์กับทศนคติในเรื่องการเลือกตั้งของนักศึกษา เพราะเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
เนื่องกับนักศึกษาไม่นานและไม่ต่อเนื่องนัก อีกทั้งในภาวะการปัจจุบันเราจะพบว่า การ
สื่อสารได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของประชาชนรวมทั้งนักศึกษาเป็นจำนวนมาก รวม
ทั้งรูปแบบการสื่อสาร ปริมาณ และลักษณะของสื่อซึ่งมีความทันสมัยและหลากหลายมากขึ้น
ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลถึงทศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งเรื่องการไปใช้สิทธิเลือก
ตั้ง ส.ส. ด้วย และอาจจะส่งผลถึงทศนคติเดิม ๆ ของบุคคลที่มีอยู่ และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
หรือรับทราบไปในทางใดทางหนึ่ง แต่อาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อหรือกระทบเพียงเล็กน้อย
ต่อ ค่านิยมที่ฝังแน่น ดังเช่นตัวแปรเรื่องที่อยู่อาศัย ดังนั้นจึงพบว่า ภูมิลำเนานั้น เป็น
ตัวแปรที่มีความชัดเจนที่มีความสัมพันธ์ กับทศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนักศึกษา

ชาวุทธิย์ เกษตรศิริ ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาเดิม
ของตัวบุคคลกับทศนคติทางการเมือง ภูมิลำเนาเดิมมีความสำคัญต่อการเกิดทศนคติทาง
การเมือง เพราะภูมิลำเนาในภาคต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านการคมนาคม
สาธารณสุข การศึกษา รวมถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประวิทย์ อรรถวิเวก เรื่องมโนทัศน์เกี่ยวกับ

ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า การศึกษาของมารดา รายได้ของมารดา และอาชีพของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติกับประชาธิปไตยของเด็ก

งานวิจัยจรรยาพร วจนะรัตน์ เรื่องการไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2524 เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรเรื่อง เพศ ระดับการศึกษา ระดับรายได้และอาชีพของประชาชนนั้นไม่มีอิทธิพลต่อทัศนคติในการเลือกตั้ง

งานวิจัยของรังสิมา ศิริรังษี ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า เพศ และฐานะทางเศรษฐกิจของนักศึกษาที่ต่างกันไม่ส่งผลถึงความแตกต่างในเรื่องทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล

งานวิจัยของสนธิ จรอนันต์ เรื่อง การอบรมและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรือไทย พบว่า ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดาไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกัน ในทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนนายเรือ

งานวิจัยของทรงศนีย์ ปัจจุบันท์ เรื่องทัศนคติทางการเมืองที่เกิดจากการเรียนรู้ทางการเมืองหรือสังคมปริทัศน์ทางการเมือง ของนักเรียนนายร้อย จปร. ตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 จำนวน 400 คน พบว่า อาชีพของบิดาไม่มีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง

สมมติฐานที่ 4 ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษา

4.1 นักศึกษาเพศชายและหญิงมีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน เราจะพบว่าในปัจจุบันสิทธิเสรีภาพระหว่างเพศชายและหญิงนั้นทัดเทียมกันมากขึ้นในทุก ๆ เรื่อง ในกลุ่มนักศึกษาก็เช่นกัน ในการทำกิจกรรมของชุมนุม ตลอดจนการนำเสนอความคิดและอภิปรายในเรื่องหนึ่ง ๆ การจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัย เช่น กีฬา การจัดให้มีการเลือกตั้งลงคะแนนเสียง เลือกหัวหน้า ประธานคณะ ชุมนุมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างแนวคิดและการกระทำของนักศึกษาทั้งชายและหญิงเป็นไปอย่างทัดเทียมกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การไปเลือกตั้ง เราจะเห็นว่า สื่อมวลชนทุกแขนงได้สนับสนุนและกระตุ้นเตือนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างกว้างขวาง และที่สำคัญคือ นักศึกษามักมองว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นเป็นหน้าที่อันพึงปฏิบัติของประชาชนทุกคน ถ้าไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง จะดูไม่เป็นคนรุ่นใหม่ ทำให้ นักศึกษาทั้งชายและหญิงที่สะดวกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิมา ศิริรังษี เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า เพศ ส่วนใหญ่ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนิสิต นักศึกษา

4.2 นักศึกษาที่นับถือศาสนาต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ในสังคมหนึ่ง ๆ มีรูปแบบการเมืองการปกครองไปในทิศทางใดก็ย่อมส่งผล ต่อสถาบันทางสังคมอื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจ การศึกษาและครอบครัว และไม่เพียงเท่านั้น ผลกระทบที่เป็นลูกโซ่เหล่านี้ย่อมส่งผลถึงการดำเนินชีวิตของสมาชิกทุกคนในสังคมอีกด้วย ดังนั้น การเมืองและการมีส่วนร่วมซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม จึงต้องเปิดกว้างให้ประชาชน ทุกกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในสังคมได้มีโอกาส และแสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีส่วนร่วมทาง การเมืองอย่างเท่าเทียมตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นเราจะพบว่านักศึกษาทุกคนไม่ว่า จะนับถือศาสนาโดยอมสนใจและห่วงใยความเป็นไปของสังคมร่วมกัน เพราะสิ่งต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในสังคมล้วนเป็นสิ่งที่สะท้อนกลับมาเกิดผลกระทบต่อตนทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อมีโอกาส ที่เท่าเทียมกันในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงพบว่า ไม่ว่านักศึกษาจะนับถือศาสนาต่างกัน อย่างไร ก็มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ นิตมานพ เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความทันสมัย กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยพุทธกับสตรีไทยมุสลิม ในเขตจังหวัด สุราษฎร์ธานี พบว่า ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ทั้งสตรีไทยพุทธและสตรีไทยมุสลิม มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

4.3 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.

แตกต่างกัน นักศึกษามีความหลากหลาย มาจากหลายจังหวัด หลายภูมิภาค ซึ่งความแตกต่างในเรื่องที่อยู่ และภูมิลำเนา เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ศึกษามีวิถีชีวิต แนวคิด ค่านิยมที่แตกต่างกันไป รวมไปถึงรูปแบบการสื่อสารที่ต่างกันด้วย ซึ่งจะส่งผลถึงพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษาในแต่ละภูมิลำเนาที่แตกต่างกันไป ซึ่งนอกจากนี้ เรายังสามารถสังเกตได้ว่า ระยะทางและความสะดวกสบายในการกลับภูมิลำเนา รวมถึงการเดินทางไปยังหน่วยเลือกตั้ง เพื่อเลือกตั้งก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่ง ทำให้ตัวแปรเรื่อง ภูมิลำเนาของนักศึกษา ส่งผลถึงพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแตกต่างกัน

ซึ่งผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ Scheffe' พบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ส่วนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางมีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ ซึ่งมีความชัดเจนในเรื่องความแตกต่างในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. เพราะภูมิลำเนาที่แตกต่างกันนั้นจะส่งผลถึงรูปแบบพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ได้ ในเชิงของความสะดวกสบายในการเดินทาง บัณฑิตทางเศรษฐกิจในการเดินทาง รวมถึงช่วงเวลาในการเดินทาง (ถึงแม้ทัศนคติในเรื่องการเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษาในแต่ละภูมิลำเนาจะแตกต่างกันโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทัศนคติในเรื่องดังกล่าวดีกว่าเขตกรุงเทพมหานคร แต่ในทางกลับกันพฤติกรรมในการเลือกตั้งของนักศึกษาในภาคดังกล่าวอยู่ในปริมาณที่น้อยกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากมีตัวแปรแทรกหลายตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งระยะทางและความสะดวกในการเดินทาง)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วังสิมา ศิริวังซี เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า ตัวแปรเรื่องที่อยู่อาศัย (การอยู่อาศัยในเขตเมือง) มีอิทธิพลต่อแบบแผนพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

งานวิจัยของ สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว เรื่อง พฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย พบว่า ผู้ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มการไปลงคะแนนเสียง เพราะเห็นเป็นหน้าที่มากกว่ากลุ่มอื่น ผู้ที่อยู่ในชนบทมีพฤติกรรมดังกล่าวในน้อยที่สุด และผู้ลงคะแนนเสียงในชนบทไปลงคะแนนเสียง เพราะถูกชักชวนมากกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เรื่อง รายงานวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529 พบว่า ตัวแปรเรื่องที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเชื่อว่า เป็นหน้าที่ของพลเมืองและได้ตัดสินใจไว้นานแล้ว ในขณะที่ผู้มีที่อยู่อาศัยในชนบทไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครและต้องตัดสินใจเลือกผู้สมัครช้ากว่าผู้อาศัยอยู่ในเขตเมือง และกรุงเทพมหานคร

4.4 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมปลายต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ไม่แตกต่างกัน แนวความคิดในระดับมัธยมปลายซึ่งเป็นช่วงที่นักเรียนยังไม่สนใจ การเมืองมากนัก ทำให้ข้อมูลข่าวสารและความคิดในการไปเลือกตั้งยังไม่ชัดเจน ซึ่งสาขาวิชาในระดับมัธยมปลายที่ต่างกัน แต่แนวคิดทางการเลือกตั้งไม่ต่างกัน จึงส่งผลให้นักศึกษาที่จบมัธยมปลาย ในสาขาวิชาที่ต่างกันมีรูปแบบพฤติกรรมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

4.5 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เริ่มมีความตื่นตัวและตื่นตัว เพราะเป็นครั้งแรกในชีวิต สำหรับนักศึกษาหลาย ๆ คนที่มีอายุ 18 ปี ที่จะได้มีโอกาสใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้ง และเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งสังคม ในช่วงของการเลือกตั้ง จะพบว่าประชาชนทุกกลุ่ม รวมทั้งนักศึกษาด้วย ก็ใช้การเมือง การเลือกตั้งเป็นหัวข้อสนทนาภายในกลุ่มตน โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นพลังและคลื่นลูกใหม่ทางการเมือง จะได้รับข่าวสารทางการเมืองเลือกตั้งเป็นจำนวนมากจากสื่อหลายชนิด ซึ่งเป็นการกระตุ้นและสร้างบรรยากาศในการเลือกตั้งให้กับกลุ่มเยาวชน โดยเฉพาะนักศึกษาอย่างจริงจังและกว้างขวาง ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกัน ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิมา ศิริรังษี เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า สาขาวิชา ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนิสิตนักศึกษา

4.6 นักศึกษาที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.แตกต่างกัน บิดาซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวย่อมส่งผลถึง รูปแบบพฤติกรรมและมีส่วนในการสร้างบรรยากาศ และโน้มน้าวสมาชิกในครอบครัวให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งในแต่ละครอบครัวก็จะแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายตัว ความสะดวกในการเดินทาง ระยะเวลา รวมไปถึงอาชีพของบิดาด้วย ซึ่งเราจะพบว่าการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ย่อมส่งผลถึง แนวคิด และรูปแบบพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกัน หรือบางครั้งก็อาจจะเกิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทันด่วน ข้อมูลที่ได้จากการเปิดรับข่าวสาร หรืออาจจะเนื่องจากรูปแบบธุรกิจที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ก็เป็นได้ ซึ่งเราจะเห็นว่า นักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพ พนักงานเอกชน/ธนาคารและรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง ส่วนนักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพ ทำไร่/ทำนา/ทำสวน นั้นมีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากว่า รูปแบบชีวิตประจำวัน อาชีพมีความเกี่ยวเนื่องกับการเมืองการปกครองมากน้อยต่างกัน รวมถึงความสนใจและการเข้าร่วมตลอดจนการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ซึ่งแตกต่างกัน ของบิดาในแต่ละอาชีพ จะส่งผลถึงการโน้มน้าว ชักจูงใจให้บุตรหลานไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แตกต่างกันไป และนักศึกษาเองก็ยังไม่ใหม่กับการเมืองและการเลือกตั้ง จึงยึดถือบุคคลที่ตนใกล้ชิดไว้วางใจ และกำหนดเป็นแบบอย่างพฤติกรรมของตนก็เป็นได้

นักมานุษยวิทยาได้กล่าวถึงพลังที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ว่าพลังทางสังคม มีอิทธิพลต่อมนุษย์มากที่สุดในการแสดงพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งหนึ่งในพลังดังกล่าวก็คือ ครอบครัวของบุคคลผู้นั้นเอง

4.7 นักศึกษาที่มารดาอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แตกต่างกัน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับความแตกต่างในเรื่องอาชีพของบิดา ก็คือมารดาที่มีอาชีพต่างกัน ย่อมมีเวลา วิถีชีวิต การเปิดรับข่าวสารและรวมไปถึงพฤติกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันไปด้วย และมารดาที่เป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการชี้นำ โน้มน้าวใจ ให้กับสมาชิกในครอบครัว คือนักศึกษาที่เพิ่งเริ่มมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนั้นถ้ามารดาอาชีพต่างกัน มีแนวคิดและพฤติกรรมต่างกันอย่างชัดเจนต่อพฤติกรรมในการเลือกตั้งของนักศึกษาให้แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งจากผลการทดสอบความ

แตกต่างรายคู่ Scheffe' เราจะพบว่านักศึกษาที่มารดาเป็นแม่บ้านจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.มากกว่านักศึกษาที่มารดาประกอบอาชีพ ทำไร่/ทำนา/ทำสวน เพราะอาชีพแม่บ้าน จะมีเวลาและรูปแบบการเปิดรับข่าวสารในด้านต่าง ๆ รวมถึงข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างจากผู้ประกอบอาชีพทำไร่/ทำนา/ทำสวน รวมทั้งแนวทางในการดำเนินชีวิต ความคิดและมโนทัศน์ทางการเมืองก็ต่างกันไปด้วย อันจะนำมาซึ่งตัวอย่าง การโน้มน้าวใจและการชี้นำพฤติกรรมทางการเมือง คือการไปเลือกตั้ง ส.ส.แตกต่างกัน อย่างชัดเจน

4.8 นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.แตกต่างกัน รายได้ของครอบครัวนักศึกษานั้น ถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างมากต่อโอกาสใน ด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา เริ่มจากรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ต่างกัน รูปแบบและโอกาสใน ด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา รูปแบบวิถีชีวิตประจำวันที่ต่างกัน สิ่งเหล่านี้ทำให้นักศึกษานั้นมี ความรู้ที่ต่างกัน อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.แตกต่างกัน และที่สำคัญกว่านั้น เราจะพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนมากมีชื่อและสิทธิในการเลือก ตั้งอยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัด จะต้องเดินทางกลับไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งต้องเสียค่าเดินทาง และใช้เวลาพอสมควร ตรงนี้ทำให้นักศึกษาบางคนต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในเชิง เศรษฐกิจของตน และครอบครัวว่าเป็นอย่างไร ซึ่งตัวแปรเรื่องรายได้เป็นสิ่งที่ มีผลอย่างชัดเจนที่ทำให้นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิ เลือก ส.ส.แตกต่างกัน

โรเบิร์ต อี.เลน (Robert E. Lane) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ของ บุคคลในระดับครอบครัวว่าอาจจะมีผลกระทบต่อทัศนคติทางการเมืองของบุคคลได้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก และความสัมพันธ์ใน ลักษณะอื่น ๆ ของครอบครัว อาจส่งผลถึงการเรียนรู้หรือถ่ายทอดความเชื่อต่าง ๆ ให้ กับบุคคลในครอบครัวนั้น ๆ ได้ ในที่สุดอาจนำมาซึ่งความเชื่อ ค่านิยมหรือทัศนคติอย่างใด อย่างหนึ่งก็ได้

ผลการวิจัยพฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้งในไทย (อ้างใน รัชกรณ นภาพรพิพัฒน์) สรุปได้ดังนี้ ตัวแปรเรื่องรายได้และถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือผู้ที่มียาได้สูงและอยู่ในเขตเมือง จะมีแนวโน้มจะไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงสูงและตัดสินใจได้เร็วกว่าผู้มีรายได้น้อย และผู้ที่อยู่ในชนบท

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์ เรื่องพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อาชีพและรายได้ของบุคคล มีความสัมพันธ์กับแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

งานวิจัยของ วิภาดา บุณนาค เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนในชนบท : ศึกษากรณีอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ตัวแปรในเรื่องเพศ และการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานที่ 5 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา

การเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, โบสเตอร์, แผ่นป้าย, ใบปลิว, สติกเกอร์, ห่อแม่/ญาติ/พี่น้อง, กลุ่มเพื่อน ๆ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส.นั้นทุกสื่อไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส.เลย เราสามารถพิจารณาได้ว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งยังอยู่ในช่วงวัยรุ่น และเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นมักจะใช้ชีวิตในการศึกษาหาความรู้ และท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ เพราะยังไม่มีภาระหรือสิ่งที่ต้องให้คิดมากนัก ฟังพาดูอยู่กับบิดามารดา หรือผู้ปกครอง และมีรูปแบบชีวิตที่อิสระสนุกสนาน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและใช้เวลาอยู่กับสื่อเป็นเวลานาน ๆ แต่ความสนใจหรือความต้องการในการบริโภคข่าวสารจะเน้นความบันเทิง มากกว่าเนื้อหาสาระรวมถึงเรื่องราวทางการเมืองและการเลือกตั้งส.ส.ด้วย ดังที่ พรหมะ สตะเวทิน ได้กล่าวว่า อายุเป็นลักษณะประการหนึ่ง ที่ทำให้คนมีความคิดและพฤติกรรมที่ต่างกัน และลักษณะของการใช้สื่อก็ต่างกันไปด้วย คนอายุน้อยมักใช้

สื่อมวลชนเพื่อความบันเทิง ในขณะที่คนอายุมากมักใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวสารมากกว่า ความบันเทิง และแชรหม์ (Schramm) กล่าวว่า ผู้ที่มีอายุมากขึ้นจะนิยมรับข่าวสารที่เป็นทางการมากกว่าข่าวบันเทิง และมีความสนใจทางการเมืองอย่างจริงจัง ในการเลือกรับสารตามความสนใจของตัวเอง มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อโอกาสและข้อมูลข่าวสารรวมทั้งความรู้ที่จะได้รับจากสื่อ เพราะมนุษย์จะมีเครื่องกรองในการเปิดรับสารเป็นชั้น ๆ และถ้าข้อมูลนั้นไม่เป็นที่สนใจของตนเอง หรือรู้สึกว่าจะไม่มีประโยชน์ต่อตนเอง ก็จะไม่สนใจ ไม่เปิดรับและไม่จดจำในที่สุด ดังที่ แคลปเปอร์ (Klapper) ได้กล่าวถึงกระบวนการเลือกรับสารของมนุษย์ว่ามี 4 ขั้นตอน คือ การเลือกเปิดรับ การเลือกให้ความสนใจ การเลือกรับรู้ และการเลือกจดจำ ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะมีความเกี่ยวเนื่องกันเป็นลำดับขั้น และพบว่าในขั้นแรกนั้นบุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารต่าง ๆ ตามความสนใจและความต้องการของตนเป็นสำคัญ ดังนั้นถ้าผู้รับสารไม่สนใจข่าวสารใด ผู้รับสารก็จะไม่เลือกที่จะรับสารนั้น ๆ ไว้ ซึ่งจะส่งผลถึงความล้มเหลวในขั้นตอนต่อ ๆ ไปด้วย

อีกสิ่งหนึ่งซึ่งถือว่ามีสำคัญไม่น้อยก็คือ รูปแบบ วิถีชีวิตของสังคมไทย เราจะพบว่ากลุ่มนักศึกษาหรือกลุ่มวัยรุ่นของไทยยังมีพฤติกรรมที่ต้องพึ่งพิงและยึดติดอยู่กับครอบครัว ภูมิภาวะทางความคิดยังไม่อิสระเต็มที่นัก อีกทั้งสังคมไทย ครอบครัว ผู้ปกครองมักมองว่านักศึกษายังเด็ก ไม่มีการปลุกฝัง สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องทางการเมือง ทำให้สื่อบุคคลที่สำคัญ คือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง ขาดบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งไปโดยไม่รู้ตัว ไม่มีการสนับสนุนและสร้างบรรยากาศทางการเมือง ส่วนสื่อบุคคลประเภทอื่น เราจะพบว่า กลุ่มเพื่อนนั้นมีโอกาสในการให้ความรู้ในการเลือกตั้งค่อนข้างน้อย เนื่องจากอยู่ในสถานะเดียวกัน อายุและความสนใจอยู่ในเรื่องเดียวกัน ส่วนเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการนั้น ก็มีโอกาสในการพูดคุยกับกลุ่มนักศึกษาค่อนข้างน้อยมาก เพราะเป็นบุคคลที่ไกลตัวออกไป

นอกจากนี้เราจะพบว่าข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เผยแพร่ ทั้งจากสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจ รวมทั้งสื่อบุคคลเอง ก็มีเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ช่วงก่อนการเลือกตั้งเพียงไม่นาน ถึงจะมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง แต่ก็ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมไปถึงโอกาสในการเปิดรับสื่อของกลุ่มนักศึกษาซึ่งมีระดับไม่สูงนัก เช่นออกสื่อในช่วงหัวค่ำ ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ยังกลับไม่ถึงบ้านเป็นต้น ซึ่งนอกจากรูปแบบในการเผยแพร่แล้ว ยังพบเนื้อหาสาระใน

ลื่อนั้นไม่เน้นความรู้ เป็นเพียงการให้รับรู้เชิงชวนและโน้มน้าวใจเท่านั้น หรือบางครั้งเรา จะพบว่าเป็นการใช้สื่อเพื่อหาเสียงเพื่อผลประโยชน์ของบุคคลบางกลุ่มบางพรรคเท่านั้น มิ ได้มีส่วนในการให้ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแก่นักศึกษาเท่าใดนัก ซึ่งความรู้ ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น นักศึกษาอาจจะสามารถแสวงหาได้จากแหล่ง และวิธีการ อื่น ๆ มากมาย ดังความหมายของความรู้ที่สรุปได้ว่า ความรู้นั้นเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง รูปแบบ วิธีการ กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ สิ่งของ เหตุการณ์หรือบุคคลซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากสื่อต่าง ๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน เช่นจากครูอาจารย์ ผู้ใหญ่ที่เคารพ นับถือ รวมถึงหนังสือ อันเป็นแหล่งความรู้ที่คงทนและน่าเชื่อถือมากที่สุดอีกแหล่งหนึ่ง

การค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ตั้งจิตต์ศีล เรื่อง พฤติกรรม การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมี ส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรม การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการรักษา คุณภาพแหล่งน้ำ

งานวิจัยของ ลดาวัลย์ พोज เรื่อง การเปิดรับข่าวสารความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูล จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

งานวิจัยของพีระนันท์ บุระะโสภณ เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์ กับความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

สมมติฐานที่ 6 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรของนักศึกษา

การเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. จากสื่อบุคคลคือ พ่อแม่/

ญาติ/พี่น้อง และกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ส่วนสื่อประเภทอื่น ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นป้าย ใบปลิว สติกเกอร์ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. จากการที่สื่อบุคคลทั้ง 2 ประเภท มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. นั้นอาจจะเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของสื่อบุคคลเองที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดทัศนคติของผู้รับสาร ดังที่ เสถียร เขยประทับ กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง ในขณะที่สื่อสาร สามารถแก้ไขและสร้างความเข้าใจให้ตรงกันได้ รวมถึงสามารถชักจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมที่เป็นอยู่ได้ แคทซ์และลาซาร์เฟล (Katz และ Lazarfeld) มีความเห็นว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารนั้นยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และจูงใจได้มากกว่า สื่อมวลชน

โรเจอร์ส (Rogers) ได้กล่าวเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลว่า สื่อมวลชนนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในระดับของการรับรู้เท่านั้น แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากกว่า เมื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารนั้นอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งสอดคล้องกับ เออร์วิน พี เบททิงเฮาส์ (Erwin P. Bettinghaus) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อและทัศนคติมากกว่าเปลี่ยนแปลงทัศนคติ สื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิดและผู้อ่างแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น

ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่านที่เห็นพ้องต้องกันว่า สื่อมวลชนนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อบุคคลในการให้ข่าวสารแก่คนจำนวนมากให้รู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถูกต้อง ส่วนสื่อบุคคลนั้นจะมีประสิทธิภาพมากกว่าในด้านของการชักจูงใจ หรือโน้มน้าวใจให้บุคคลมีทัศนคติในเรื่องนั้น ๆ ตามแนวทางที่มุ่งหวัง

จากผลการวิจัยที่พบสื่อบุคคลเพียง 2 ชนิดเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักศึกษาในเรื่องการเลือกตั้ง ทั้งนี้เราจะพบว่า กลุ่มนักศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีความผูกพันกับครอบครัว และกลุ่มเพื่อนอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากรูปแบบการดำเนินชีวิตในแต่ละวันนักศึกษาจะใช้เวลาเกือบทั้งวันในมหาวิทยาลัย ทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มเพื่อน และเวลาที่เหลือกับสมาชิกในครอบครัว นักศึกษาจะรู้สึกสบายใจที่ได้สนทนากับบุคคลที่ตนใกล้ชิดและไว้วางใจในเรื่องที่ต้องแสดงแนวคิดส่วนตัวออกมา ตลอดจนเปิดรับ

ความคิดเห็นที่หลากหลาย โดยเฉพาะในเรื่องการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และที่สำคัญ กลุ่มเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว ถือได้ว่าเป็น กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ที่สำคัญของนักศึกษา จะยึดบุคคลเหล่านี้เป็นแบบอย่างในเชิงความคิด พยายามเลียนแบบเพื่อก้าวเข้าสู่กลุ่มเพื่อนได้อย่างราบรื่น เป็นที่ยอมรับร่วมกันของกลุ่ม ทั้งกลุ่มเพื่อนและครอบครัว ซึ่งนอกจากนี้เราจะพบว่า ตัวนักศึกษาและกลุ่มบุคคลทั้ง 2 กลุ่มมีรูปแบบวิถีชีวิตที่ผูกพันใกล้ชิดกัน จึงมีความคิด ความเชื่อที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับเข้ามาใหม่จึงไม่แตกต่างหรือขัดแย้งกับทัศนคติเดิมในเรื่องต่าง ๆ ที่นักศึกษามีอยู่ จึงง่ายในการรับสารและส่งผลถึงทัศนคติด้วย

ซึ่งวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ได้ทำการวิจัยศึกษาถึงปัญหาในด้านต่าง ๆ ของนิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ ปี พ.ศ. 2523 พบว่านิสิตนักศึกษาแต่ละชั้นปีจะมีปัญหาแตกต่างกันไป ในการปรับตัวให้เข้ากับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และที่สำคัญ พบว่ากลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษามากอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะของวัยรุ่นโดยทั่วไป ที่ต้องการอยู่ในกลุ่มอย่างมีความสุข โดยกลุ่มเพื่อนรู้สึกมั่นใจและยอมรับพฤติกรรมต่าง ๆ อีกทั้งกลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลทำให้นิสิตนักศึกษามีความเชื่อและพฤติกรรมไปตามลักษณะของกลุ่มด้วย

ดังที่ เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคมว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ จะมีอิทธิพลต่อการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำความคิดในสังคม จะมีอิทธิพลต่อการเผยแพร่และตัดสินใจยอมรับสิ่งใหม่ ในการสื่อสารมวลชนจะมีอิทธิพลต่อคนก็ต้องผ่านการสื่อสารแบบสองขั้นตอน ต้องอาศัยบุคคลเข้าร่วมด้วย เช่น บัณฑิตบุคคลจะเชื่อข่าวสารที่ได้รับหรือไม่ มักจะได้รับอิทธิพลมาจากการปรึกษาหารือและไต่ถามจาก เพื่อนฝูง หรือบุคคลที่ตนใกล้ชิด

แคลปเปอร์ (Klapper) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อแต่ละประเภทที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมของคนว่า อิทธิพลของบุคคลถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะ สื่อมวลชนมักจะไม่ไปถึงผู้รับสารทันที แต่จะผ่านสื่อบุคคล หรือผู้นำชุมชนก่อน ซึ่งสื่อบุคคลเหล่านี้มักจะสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปด้วยเสมอ

"ทัศนคติ" ความหมายโดยรวม คือ เป็นเรื่องของจิตใจ ความเชื่อ ความคิด ซึ่งมีอารมณ์ และความรู้สึกเข้ามาประกอบ ซึ่งเป็นแนวโน้มอันจะเป็นความพร้อมที่ทำให้แสดง

ออกในเชิงสนับสนุน หรือคัดค้านสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จากผลการวิจัยเราอาจกล่าวได้ว่า ความคิด ความรู้สึกทางด้านจิตใจถือเป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง ละเอียดย่อน ดังนั้น ทักษะคิดที่จะเกิดขึ้นในแต่ละบุคคลจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและตัวแปรหลายตัว เช่นการพูดคุยด้วยความรู้สึกไว้วางใจ เปิดเผย ไม่กังวล ซึ่งสื่อบุคคลทั้ง 2 ชนิด คือ สมาชิกในครอบครัว และกลุ่มเพื่อน ก็จัดอยู่ในลักษณะดังกล่าว จึงทำให้ทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อจากพ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง และกลุ่มเพื่อน ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ต้องฤดี บุญกันต์ เรื่อง การเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชน ตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน โดยศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารจากการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชน

งานวิจัยของ เจตนศักดิ์ แสงสิงแก้ว เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองของประชาชนในท้องที่บางชั้น เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

งานวิจัยของ ดวงทิพย์ วรพันธ์ เรื่อง กลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อปลูกฝังโภชนศึกษาแก่สตรีชนบท จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สตรีที่เปิดรับสื่อบุคคลจากการปลูกฝังโภชนศึกษา มีทัศนคติด้านโภชนาการดีกว่าสตรีที่ไม่เปิดรับสื่อ

งานวิจัยของ พิศศิลป์ จิตนาวสาร เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของประชาชน ในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

งานวิจัยของ ไฮทแลนด์, เจนิส และเคลลี (Hovland Janis and Kelly) เรื่องแหล่งกำเนิดข่าวสารที่รวมทั้งบุคคลและสถาบัน ว่ามีอิทธิพลและผลในทาง "ความเชื่อถือได้" และ "การโน้มน้าวใจ" อยู่มาก และยังศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารและการจูงใจ พบว่า คนยึดมั่นในปัจเจกบุคคล หรือสถาบันใดแล้ว เขาจะเชื่อถือในสิ่งเหล่านั้นมากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ

การที่สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น เราจะพบในช่วงก่อนการเลือกตั้งสื่อเหล่านี้ ให้ข้อมูลเพียงผิวเผิน ต้องการให้เกิดการรับรู้ และโน้มน้าวให้กระทำเท่านั้น อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ข่าวสารในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ (มีการเน้นตัวบุคคลและพรรคการเมือง จนอาจเกิดความสับสนได้) ทั้งนี้เพราะทัศนคติโดยเฉพาะนักศึกษาซึ่งเป็นวัยรุ่นนั้นค่อนข้างละเอียดอ่อน และต้องใช้เวลาพอสมควรในการสร้างหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางใดทางหนึ่ง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลพรรณ สุทธิวงศ์ เรื่อง การรับทราบข่าวสารจากสื่อมวลชนกับการรับทราบข่าวสารการรณรงค์จากสื่อมวลชน จิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการใช้น้ำอย่างประหยัดของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการรับข่าวสารการรณรงค์จากสื่อมวลชนไม่มีความสัมพันธ์กับสำนึกในการใช้น้ำอย่างประหยัด

งานวิจัยของ จริญญา เจริญสุขใส เรื่องการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับการไปใช้สิทธิของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร ปี 2538 พบว่า การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนไม่สร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนแต่อย่างใด

งานวิจัยของ บุชบา กุศล เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์ กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้

งานวิจัยของ สุมาลี ตั้งจิตต์ศิลป์ เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ

สมมติฐานที่ 7 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา

การเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. จากสื่อบุคคลคือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ส่วนสื่อประเภทอื่นคือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นป้าย ใบปลิว สติกเกอร์ กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวอาจเนื่องจากในสังคมไทยนั้นให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว เยาวชนต้องเชื่อฟัง และปฏิบัติตามผู้อาวุโสในครอบครัว นอกจากความเป็นเด็กแล้วเรายังพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่จะมีโอกาสไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นครั้งแรกจึงรู้สึกตื่นเต้นที่จะมีส่วนร่วมทั้งสังคมและดูแบบอย่างพฤติกรรมจากบุคคลที่ตนใกล้ชิดมากที่สุด อีกทั้งมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับสมาชิกในครอบครัวในเรื่องของรูปแบบการปฏิบัติจริงมากกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ เช่น บรรยายภาคทางการเมืองในเขตพื้นที่ของตน การตรวจสอบรายชื่อ การชักชวนโน้มน้าวใจรวมถึงเป็นแบบอย่าง สร้างจิตสำนึกในการไปใช้สิทธิร่วมกัน ซึ่งพ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง ถือเป็นสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด เพราะสื่อพ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง ต่างจากสื่ออื่นตรงที่เป็นสื่อสารแบบสองทางสามารถตอบข้อสงสัยและชักชวนให้แสดงพฤติกรรมได้โดยการกระทำซ้ำ ๆ มากกว่า 1 ครั้ง และมีโอกาสแก้ไขสารให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลสูงสุดได้ ดังที่ แคทซ์ และ ลาซาร์เฟล (Katz and Lazarsfeld) มีความเห็นว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด

เออร์วิน พี เบททิงเฮาส์ (Erwin P. Bettinghaus) กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงแรงเสริมความเชื่อและทัศนคติ อาจจะทำให้เปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตอันจำกัดของประสบการณ์ สื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิดและวางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์นั้น เป็นผลจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าเห็นตากันทั้งสิ้น

นักมานุษยวิทยาได้สรุปเกี่ยวกับพลังที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ว่า พลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์มากที่สุดได้แก่ ครอบครัวของบุคคลผู้นั้นเอง

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร ได้กล่าวถึงวิธีการในการนำเสนอผ่านสื่อในการโน้มน้าวให้เกิดพฤติกรรมว่ามีหลายวิธี และวิธีหนึ่งก็คือการสร้างแบบอย่างขึ้นในใจ ซึ่งเป็นการสร้างมาตรฐานแบบอย่างเพื่อให้มาตรฐานนั้นปลูกศรัทธาและเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับสารที่จะปฏิบัติตาม

เราจะพบว่าสื่อพ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งต่างจากสื่อบุคคลอีก 2 ชนิดคือ กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ เพราะโอกาสและความใกล้ชิดในการสื่อสาร ตลอดจนในวันที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.นั้น เป็นวันหยุดที่อยู่กับครอบครัว อีกทั้งความศรัทธาและยึดมั่นในตัวบุคคลที่จะเป็นแบบอย่างในการกระทำที่แตกต่างกันไป

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ต้องฤดี บุญกันต์ เรื่องการเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่วงชนโดยศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน

งานวิจัยของ จริฎญา เจริญสุขใส เรื่องการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กับการไปใช้สิทธิของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร ปี 2538 พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

งานวิจัยของ เจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองของประชาชนในท้องที่บางชั้น เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

งานวิจัยของ พรทิพย์ เย็นจะบก เรื่องการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองในเรื่องการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

งานวิจัยของ วิชัย ไหวหารดี เรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530 พบว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีส่วนทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

งานวิจัยของ วิภาดา บุณนาค เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการมี

ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท : ศึกษากรณีอำเภอวารินชำราบ จังหวัด

อุบลราชธานี พบว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

งานวิจัยของ ลาซาร์เฟรด และคณะ (Paul F. Lazarsfeld and al., 1973)

ได้ทำการวิจัยพบว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับการ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะสื่อบุคคลเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับการโน้มน้าวใจให้เกิดพฤติกรรมได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ

สื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อาจจะเนื่องมาจากสื่อทั้ง 2 ชนิดนั้นมีการเผยแพร่ในช่วงสั้น ๆ เพื่อกระตุ้นเตือนให้รับทราบเรื่องราวเลือกตั้งเท่านั้น ไม่ส่งผลถึงพฤติกรรมการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนักศึกษา

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัชฌิมา มาศมาลัย เรื่องบทบาทสื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอพรหมคีรี จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนนั้น ไม่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.กับพฤติกรรมการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ในครั้งต่อไป)

พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.จากสื่อหนังสือพิมพ์ ไบรสเตอร์ และพ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ในครั้งต่อไป) แต่สื่อชนิดอื่น ๆ คือ โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นป้าย ใบปลิว สติกเกอร์ กลุ่มเพื่อน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ในครั้งต่อไป) เราจะพบว่าพฤติกรรมในอนาคตเป็นลักษณะของแนวโน้มที่จะกระทำดังนั้นสำหรับสื่อบุคคลคือ พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง นั่นถือว่าเป็นสื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกตั้งครั้งล่าสุด ซึ่งยังคงมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเลือกตั้งครั้งต่อไปในอนาคตเพราะเป็นสื่อบุคคลที่นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในทุก ๆ เรื่อง และมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมความคิดและการกระทำของบุคคล

ส่วนหนังสือพิมพ์ถือว่าเป็นสื่อที่ได้รับการยอมรับในเรื่องของความน่าเชื่อถือและรายละเอียดของข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวสารเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ว่าการนำเสนออยู่นั้นอยู่ในช่วงสั้น ๆ ดังนั้นนักศึกษาที่เปิดรับสารจึงต้องใช้เวลาในการพิจารณาและตรวจสอบข้อมูลก่อนการตัดสินใจ ดังนั้นข้อมูลข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์จึงมี

โอกาสที่จะส่งผลถึงพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ในครั้งต่อ ๆ ไปได้ เพราะนักศึกษาสามารถเก็บสะสมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไว้พิจารณาอีกทั้งในช่วงหลังการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของหนังสือพิมพ์อย่างหนึ่งที่สามารถเสนอเนื้อหาและรายละเอียดเจาะลึกได้มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในส่วนนี้จะมียุทธศาสตร์อย่างมากในการโน้มน้าวความคิดและสร้างความรู้สึก ความเชื่อทางการเมืองได้ในระยะยาว จนกระทั่งถึงการเลือกตั้งในครั้งต่อ ๆ ไป แต่อย่างไรก็ตามย่อมมีตัวแปรแทรกซ้อนเพิ่มขึ้นมากมาย เช่น ความเปลี่ยนแปลงส่วนบุคคลของตัวนักศึกษาเองและสิ่งแวดล้อมประสพการณ์ต่าง ๆ มากมาย และสื่อไปสเตอร์ก็เช่นกัน รูปแบบที่นำเสนอขึ้นกระตุ้นโน้มน้าวใจได้ดี แต่มักจะพบว่าเป็นของพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่ง และมีจำนวนมาก ซึ่งนักศึกษาต้องใช้เวลาในการพิจารณาและหาข้อมูลเพิ่มเติมเสียก่อน จึงทำให้สื่อทั้ง 2 ชนิดมีโอกาที่จะส่งผลถึงพฤติกรรมเลือกตั้งในครั้งต่อ ๆ ไปของนักศึกษาได้ ดังที่ ซิมบาโด (Zimbardo) กล่าวถึงอิทธิพลของการนำเสนอข่าวสารบ่อย ๆ ในทฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ว่าการที่สารนั้น ๆ มีการนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ซ้ำกันบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคย ความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่ส่งผลถึงทัศนคติให้เป็นไปตามเนื้อหานั้น ๆ หากเป็นเนื้อหาที่ดีมีการโน้มน้าวใจให้กระทำก็จะมีพฤติกรรมการปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นในที่สุด

สมมติฐานที่ 8 ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา

ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ที่เป็นเช่นนี้อาจพิจารณาได้ว่า ความรู้นั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความเป็นจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนทัศนคตินั้นเป็นเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อของแต่ละบุคคลซึ่งมีอารมณ์ และความรู้สึกผสมผสานอยู่ด้วย เพราะฉะนั้นนักศึกษามีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างไร ก็ย่อมมีโอกาสไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องดังกล่าวก็ย่อมเป็นได้ เพราะทัศนคติของบุคคลนั้นเกิดจากตัวแปรหลายตัว เช่น ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนรูปแบบในการดำเนินชีวิตของบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่สำคัญที่ทำให้แต่ละบุคคลมีทัศนคติในเรื่องใด

เรื่องหนึ่งอันเกิดจากความวุ่นในเรื่งนั้น ๆ ต่างกันไป ดังนั้นถึงแม้ความรู้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งของความคิดทัศนคติของบุคคลก็ตาม และนอกจากจะมีตัวแปรอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว ยังพบว่า รูปแบบความคิดดังกล่าวยังต้องขึ้นอยู่กับสถานที่ สถานการณ์ ของแต่ละตัวบุคคลด้วย ดังที่ ซาลานิค และคอนเวย์ (Salanick and Conway) ได้ศึกษาพบว่า ความรู้ทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมที่จะมีความสอดคล้องกันนั้น จะต้องเป็นไปภายใต้สภาพการณ์ที่แตกต่างกันไป อีกทั้ง ซานน่า (Zanna) กล่าวว่า ความสอดคล้องดังกล่าวจะเป็นไปตามระดับความแตกต่างของปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ

แนนซี ชาวทซ์ (Nancy E. Schwartz) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวของบุคคลที่จะส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ว่า ทั้งความรู้ และทัศนคติต่างทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ทั้ง ความรู้ และทัศนคตินั้นไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน

จุมพล รอดคำดี ได้กล่าวถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่ามี 3 ระดับคือ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมทั้ง 3 ระดับถูกกระทบก็จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งสิ้น นอกจากนี้แล้วยังมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งและผู้รับสาร ตัวสารและช่องทางในการสื่อ ก็ล้วนมีผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของทัศนคติได้ทั้งสิ้น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลต้องเผชิญก็ส่งผลถึงทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ ด้วย

บลูมและคณะ (Bloom and other) ได้กล่าวถึงความรู้ว่ามี 6 ระดับ และแต่ละระดับจะมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเกี่ยวกับสภาพจิตใจในแต่ละบุคคลซึ่งต่างกันไป อันมีปัจจัยมาจากประสบการณ์ในอดีต สภาพแวดล้อม และความรู้สึกของตน

ซิมบาโด และ เอเบอเซน (Zimbardo and Ebbesen) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติ 3 ประการคือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม และทั้ง 3 อย่างถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของทัศนคติ และส่วนประกอบเหล่านี้ สัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคล ซึ่งจะแสดงออกมาในทิศทางที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การเรียนรู้ และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งของหรือปรากฏการณ์นั้น ๆ เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ นักศึกษาเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนอย่างชัดเจน เพราะยังอยู่ในช่วงวัยรุ่น อีกทั้งมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้งน้อยไม่

ค่อยชัดเจนนัก และจะเห็นว่าช่วงระยะเวลาก่อนการเลือกตั้งนั้นเป็นช่วงสั้น ๆ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองไทยที่เที่ยงตรงและถูกต้องก็เป็นสิ่งที่หายาก และที่สำคัญเราจะพบว่า ภาพลักษณ์ของการเมือง นักการเมืองหรือ ส.ส.ที่ปรากฏให้เห็นนั้นส่งผลให้ทัศนคติทั้งของนักศึกษาและประชาชนโดยทั่วไป ไม่ค่อยดีนัก กลุ่มนักศึกษาซึ่งมีทัศนคติ ความคิดที่รุนแรงและอ่อนไหวตามอารมณ์ และได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้ความรู้และทัศนคติในเรื่องการไปเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษานั้นไม่สัมพันธ์กัน ดังที่ เควนซ์, ครัทช์ฟิลด์ และ บาร์ลาชี (Krech, Crutchfield and Baliachy) ได้ให้ความเห็นว่าทัศนคตินั้นเกิดจากปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน ได้แก่ ความต้องการของบุคคล การเรียนรู้ความจริงต่าง ๆ บุคลิกภาพส่วนบุคคล และการสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คนส่วนมากมักจะยอมรับเอาทัศนคติของกลุ่มมาเป็นของตน หากทัศนคตินั้นไม่ขัดแย้งกับทัศนคติของตนเองเกินไปนัก อีกทั้งยังได้กล่าวถึงลักษณะของทัศนคติว่า เป็นเรื่องของสภาพจิตใจ มีความถาวรพอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม ทัศนคติอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

งานวิจัยของ ศศิวิมล บาลศรี เรื่องพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

สมมติฐานที่ 9 ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา

ผลการวิจัยแสดงว่า ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. เราสามารถพิจารณาได้ว่า ความรู้นั้นเป็นข้อมูลข้อเท็จจริง เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับมาเข้าสู่ระบบความคิด ซึ่งต้องผ่านปัจจัยอีกหลายอย่างซึ่งแต่ละบุคคลจะแตกต่างกัน เช่นวิถีชีวิตประจำวัน รูปแบบของพฤติกรรม การเปิดรับสารลักษณะทางประชากรและความเชื่อเดิมต่าง ๆ ที่ตนเมื่ออยู่นจะทำให้แต่ละบุคคลมีความรู้ในเรื่องหนึ่ง ๆ แตกต่างกันไป นักศึกษาก็เช่นกันมีความรู้ในเรื่องการไปใช้

สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.ต่างกันไป ส่วนพฤติกรรมนั้นถือเป็นจุดหมายปลายทาง เป็นการกระทำที่ปรากฏออกมา อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลพวงมาจากความรู้และความคิดของบุคคล แต่มีใช้ปัจจัยเพียง 2 สิ่งเท่านั้นที่ส่งผลถึงพฤติกรรมของบุคคล เพราะบุคคลมีความต่างกัน ตัวแปรทางด้านลักษณะประชากร กลุ่มอ้างอิง ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ รวมถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ล้วนมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้ทั้งสิ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการระหว่างความรู้กับการกระทำของบุคคลนั้นมีแนวคิดและทัศนคติ เป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทในกระบวนการทางความคิดพิจารณาของบุคคลอย่างมาก ซึ่งจะมีผลทำให้ความรู้ในเรื่องหนึ่ง ๆ ของบุคคลนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับการกระทำที่ปรากฏออกมา กลุ่มนักศึกษาก็เช่นกัน การที่มีความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูง ไม่จำเป็นที่จะต้องมีการไปเลือกตั้งก็เป็นได้ ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสาร กลุ่มอ้างอิงทางสังคม ภาวลักษณะ หรือทัศนคติ ทางการเมืองที่นักศึกษาได้รับก็เป็นได้ที่จะส่งผลกระทบต่อรูปแบบพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

นอกจากนี้เราจะพบว่า ในสังคมยุคการสื่อสารในปัจจุบันนี้เป็น การสื่อสารที่ไร้พรมแดน การนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ล้วนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ ในการเสนอข้อเท็จจริงและเสนอแง่มุมที่หลากหลาย แทรกความคิดของผู้จัดลงไปด้วย อันจะส่งผลถึงความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ การเลือกตั้งก็เช่นกัน เป็นการนำเสนอในช่วงสั้น ๆ ความรู้ความเข้าใจมีน้อย และไม่ให้ความสำคัญมากนัก เน้นการชักชวนให้ไปเลือกตั้ง พรรคการเมืองและตัวบุคคลมากเกินไป ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้เรื่องการเลือกตั้งจากสื่อในปริมาณที่น้อยและกระชั้นชิด จึงทำให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวนั้นไม่สัมพันธ์กับทัศนคติในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังปรากฏในสมมติฐานที่ 8 ซึ่งถือว่าความคิดทัศนคติของบุคคลนั้นมีความสำคัญ ต่อขั้นตอนของการกระทำ จึงทำให้ความรู้และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งไม่สัมพันธ์กัน อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า เกิดตัวแปรแทรก ในกลุ่มนักศึกษา เช่น พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนักศึกษานั้นมีปัจจัยมากมาย อันได้แก่ลักษณะส่วนบุคคล สถานการณ์ก่อนการเลือกตั้ง รวมถึงเหตุผลในการไปและไม่ไปเลือกตั้งของนักศึกษา (ดังปรากฏในตารางที่ 18 และ 19) เราจะพบว่า นักศึกษามีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเรื่องหนึ่ง ๆ ตามกลุ่มอ้างอิง หรือกลุ่มทางสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นสำคัญ อาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเป็นไปตามอารมณ์ ความรู้สึกมากกว่าความรู้ที่ตนมี ดังที่เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อ ต่อ

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยพิจารณาจากตัวแปรแทรก คือ ทฤษฎีกลุ่มทางสังคม ว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกันจะแสดงพฤติกรรม การสื่อสารที่คล้ายคลึงกัน อันจะส่งผลถึงผลของการสื่อสารด้วย ซึ่งลักษณะทางสังคมได้แก่ความแตกต่างเรื่องรายได้ ชาติพันธุ์ ศาสนา ภูมิฐานะ เป็นต้น ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีความสนใจและรูปแบบพฤติกรรมของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไปตามกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่เป็นสำคัญ และทฤษฎีความสัมพันธ์ของสังคม จะพบว่าความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการมีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากกว่าสื่อสารมวลชน ในการตัดสินใจไปในทางใดทางหนึ่งของผู้รับสาร เพราะเราจะพบว่าบุคคลมักปรึกษาหารือได้ถามจากบุคคลใกล้ชิดก่อนการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในเรื่องหนึ่ง ๆ

นักมานุษยวิทยาได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับพลังที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ว่า พลังทางสังคมถือเป็นพลังหน้าที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์มากที่สุด ซึ่งได้แก่ ครอบครัวของบุคคลนั้นเอง เพื่อนบ้าน เพื่อนฝูง ตลอดจนกลุ่มอ้างอิง และผู้นำทางความคิดในชุมชน

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร กล่าวว่า พฤติกรรมคือการกระทำของบุคคลเป็นการแสดงออกโดยมีพื้นฐานจากทั้งความรู้ และทัศนคติของบุคคลที่แตกต่างไม่สอดคล้องกัน การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกัน เนื่องจากมีความรู้และทัศนคติที่ต่างกัน ซึ่งเกิดขึ้นได้ เพราะความแตกต่างอันเกิดจากการเปิดรับสาร การแปลสาร รวมถึงประสบการณ์ที่แตกต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา เจริญสุขใส เรื่อง การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กับการไปใช้สิทธิของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร ปี 2538 พบว่า ไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทางด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระหว่างเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ กล่าวคือ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ไม่ใช่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิหรือความเสี่ยงของเยาวชน

งานวิจัยของ มัชฌิมา มาศมาลัย เรื่อง บทบาทของสื่อมวลชนและบุคคลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะกรณี อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช พบว่า ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

งานวิจัยของ จริญญา สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว เรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการบริหารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาจากกรณีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างของจังหวัดบุรีรัมย์ 28 สิงหาคม 2526 พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ไม่มีส่วนผลักดันให้เยาวชนไปเลือกตั้ง

งานวิจัยของ บุชา กุศล เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้

ความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. (ในครั้งต่อ ๆ ไป) ซึ่งมีความสอดคล้องและเป็นไปในลักษณะเดียวกับสมมติฐานที่ 9 ทั้งนี้เพราะระดับและปริมาณความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ ช่วงเวลาที่สอบถามนี้ ซึ่งไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งย่อมส่งผลถึงความคาดหวังของแนวโน้มพฤติกรรมในอนาคตเป็นไปในลักษณะเดียวกันด้วย

แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น การเลือกตั้งในครั้งต่อ ๆ ไป เป็นแนวโน้มในอนาคต แต่ช่วงระยะเวลาหลังจากการเลือกตั้งในครั้งนี้ นักศึกษาอาจจะค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้ รวมทั้งเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ในการเลือกตั้งมากขึ้น วุฒิกวาระ ตัวแปรในสังคมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากมาย อันจะมีโอกาสส่งผลถึงรูปแบบการกระทำหรือการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของกลุ่มนักศึกษาไปในทางใดทางหนึ่งก็ย่อมเป็นไปได้

สมมติฐานที่ 10 ทศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักศึกษา

ทศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. การที่เป็นเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าการกระทำหรือพฤติกรรมการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งครั้งนี้ของนักศึกษานั้น มีตัวแปรหลายตัวมิใช่ตัวแปรเรื่องทศนคติเพียงตัวเดียว จากผลการวิจัยในตารางที่ 16 พบว่า ทศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมนั้นเป็นไปในทางดี แต่ไม่พบความสัมพันธ์ไปในทางใดทางหนึ่งกับพฤติกรรมการไปเลือกตั้ง เพราะนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความหลากหลายในทางประชากรศาสตร์หลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิฐานะ การเดินทางกลับไปยังเขตการเลือกตั้ง รูปแบบการสื่อสาร รวมถึงภาพลักษณ์ที่ได้รับจากวงการการเมืองไทย และปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกหลาย ๆ ด้าน ที่จะ เป็นปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษามี

ความเบื่อน่าย ท้อแท้ ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็เป็นได้ ดังนั้น นักศึกษา จะมีทัศนคติไปในทางใดทางหนึ่งก็ตาม แต่ทัศนคตินั้นมิใช่ตัวแปรเพียงตัวเดียวที่จะส่งผลถึงการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ดังที่ เคนเดลอร์ (Kendler) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นเพียง ความพร้อมหรือแนวโน้มของบุคคลเท่านั้นในการแสดงออกไปในทางใดทางหนึ่งต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ

นักศึกษามีพฤติกรรมในการเลือกตั้งตามสถานการณ์หนึ่ง ๆ เช่นตามกลุ่มอ้างอิงตามความเป็นไป และความนิยมหรือเป็นที่ยอมรับของกลุ่มและสังคมก็เป็นได้ ดังที่ นักมานุษยวิทยาได้กล่าวถึงอิทธิพลที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ว่า มนุษย์แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่หล่อหลอมรอบตัว จึงมักปฏิบัติไปตามครรลองของสังคมแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องประสานกับเป้าหมายส่วนตัว อีกทั้งพลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์อย่างมากคือ กลุ่มอ้างอิง และบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ว่ามีความเกี่ยวข้องกับจิตใจและอารมณ์ของบุคคลในสภาพการณ์กลุ่ม ซึ่งผลดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจในการกระทำ เพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันกับกลุ่ม และยังได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนว่า เกิดจากแนวคิดหลายประการมิใช่ปัจจัยทางทัศนคติเพียงอย่างเดียว ได้แก่ ความห่วงกังวลร่วมกัน ความเดือดร้อนไม่พึงพอใจที่มีต่อสถานการณ์ และการตกลงใจร่วมกันในกลุ่มเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรืออาจเกิดจากแนวคิดอื่น ๆ คือ ความศรัทธา ความเกรงใจ หรืออำนาจบีบบังคับก็เป็นได้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิมา ศิริรังษี ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปหรือไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

งานวิจัยของ พิศศิลป์ จิตนาวสาร เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของประชาชน ในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

งานวิจัยของ บุชา ภู์สกุล เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ทักษะคิดต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้

บาบารา เจ วินสตัน (Winston) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ด้านความตระหนักของนักเรียนมัธยมในชิคาโก ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า ความตระหนักและการปฏิบัติจริงในการแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. (ในครั้งต่อ ๆ ไป) ดังที่ได้กล่าวไว้ในสมมติฐานที่ 10 ถึงตัวแปรหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนักศึกษาซึ่งทัศนคติในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้ แต่กลับมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนักศึกษา (ในครั้งต่อ ๆ ไป) ซึ่งถือได้ว่าเป็นเพียงแนวโน้มของพฤติกรรมในอนาคตเท่านั้น แต่ถือเป็นความคาดหมายที่เป็นที่ต้องการของสังคมส่วนรวม เพราะเป็นการกระทำที่สังคมต้องการถึงแม้ว่ายังไม่เกิดขึ้นก็ตาม ถึงแม้รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งส.ส. ในครั้งนั้นจะไม่สัมพันธ์กันก็ตาม เราจะพบว่าทัศนคติรวมนั้นมีทิศทางในทางที่ดี ย่อมมีโอกาสที่จะส่งผลให้การกระทำในอนาคตเป็นไปในทางที่ดีได้ และอาจมีการคาดการณ์ถึงความเป็นไปในเหตุการณ์หรือตัวแปรต่าง ๆ ช่วงหลังการเลือกตั้ง ซึ่งเราสามารถพิจารณาได้ว่า นักศึกษามีทัศนคติไปในทางที่ดี ซึ่งส่งผลถึงความตั้งใจจริงในการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการเลือกตั้งอย่างชัดเจนให้ผู้ที่ทัศนคติดี แต่พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งนี้ ไม่สัมพันธ์กับทัศนคติที่ดี ก็เพราะตัวแปรและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงยังจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ช่วงหลังการเลือกตั้งครั้งนี้ อันจะส่งผลถึงการเพิ่มพูนและทิศทางการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาด้วย

ดังนั้น ทัศนคติเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกของคน และถึงแม้จะมีความมั่นคงพอสมควร แต่ก็มีโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางใดทางหนึ่ง ตามสิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่ทัศนคติของคน ณ ช่วงเวลาหนึ่ง จะส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้

ดิงที่ โรเซนเบิร์ก และโฮพลแลนด์ (Rosenberg and Hovland) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเป็นไปได้ยาก แต่ก็สามารถสังเกตเห็นได้ แต่หากผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงการรับรู้และความรู้ได้ ก็จะเป็นพื้นฐานอันสำคัญต่อพฤติกรรมใน ภายภาคหน้าเมื่อได้รับข่าวสารโน้มน้าวใจต่อ ๆ ไป

สฺรพงษ์ ไสธนะเสถียร กล่าวว่า ทศนคติเป็นดัชนีชี้วัดว่าบุคคลนั้นรู้สึกอย่างไร ต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีรากฐานจากความเชื่ออันอาจจะส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้

อัลพอร์ท (Allport) กล่าวว่า ทศนคติเป็นสภาวะความพร้อมทางจิต ซึ่งเกิด จากประสบการณ์ และสภาวะความพร้อมนั้นจะเป็นแรงกำหนดทิศทางของการปฏิบัติของบุคคล ที่มีต่อสิ่งของหรือสถานการณ์หนึ่ง ๆ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน และสื่อ เฉพาะกิจในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ซึ่งไม่สัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติในเรื่องการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพิจารณาสื่อที่ได้เผยแพร่ ออก ไปว่ามีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และส่งผลกระทบถึงความรู้ ความเข้าใจ และความคิดของกลุ่ม เยาวชนตลอดจนประชาชนทั่วไปอย่างไร เป็นไปในทิศทางใดเพื่อพิจารณาแก้ไขและวางแผน ในการเผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งในครั้งต่อ ๆ ไป เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. จากผลการวิจัยพบว่าสื่อมวลชน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความคิดใน เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้เนื่องจากในการเผยแพร่สื่อที่เกี่ยวกับการเมือง การ เลือกตั้งนั้น เราจะพบว่ามี การเผยแพร่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ก่อนการเลือกตั้งเพียงไม่ นานเท่านั้น ดังนั้นปริมาณและความถี่ในการรับข่าวสารดังกล่าวจึงมีน้อย อันจะส่งผลถึง ความรู้ และทัศนคติในเรื่องการเลือกตั้งได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผน ในระยะยาวและต่อเนื่องในการปลูกฝังความรู้ และทัศนคติในเรื่องการเลือกตั้ง และการ เมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องและเหมาะสมให้กับกลุ่มเยาวชน นักศึกษา ตลอด จนประชาชนทั่วไป ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารสู่กลุ่มผู้รับสาร

โดยตรงและกลุ่มที่มีผลหรืออิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำทางความคิดของกลุ่ม รวมถึงบุคคลที่เป็นตัวอย่างกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เช่น บุคคลสำคัญหรือดารา อีกทั้งเนื้อหาของข่าวสารก็จะต้องสื่อความหมายในทางตรงคือ ใ้เมื่อก้าวให้กระทำ ให้ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง และทางอ้อมคือการให้ข่าวสารในเชิงการกระตุ้นให้เกิดความคิด จิตสำนึกที่ดีในทางการเมือง อันจะนำไปสู่พฤติกรรมอันพึงประสงค์ทางการเมืองในอนาคตเพื่อพัฒนาการเมืองต่อไป

3. จากผลการวิจัยเราจะพบว่าสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนั้นจึงควรทำความเข้าใจและใช้สื่อบุคคลในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เป็นกลุ่มอ้างอิง หรือ ตัวอย่างที่ใกล้ชิดกับเยาวชน เช่น กลุ่มญาติพี่น้อง ครู อาจารย์ รวมถึงผู้นำทางความคิดในกลุ่มหรือชุมชนด้วย เพราะเยาวชนยังใหม่กับเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง เพื่อให้เยาวชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องและมองการเมืองไปในทิศทางที่เหมาะสม เช่น ในสถานศึกษาควรมีการวางแผนกำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และวางรากฐานทางการเมืองที่เหมาะสม ดังนั้นสื่อมวลชนควรจะทำหน้าที่เป็นการสื่อสารแบบสองขั้นตอน (Two-step flow communication) โดยการทำการสื่อสารไปยังบุคคลซึ่งเป็นคนที่มีโอกาสและมีอิทธิพลต่อเยาวชนอีกชั้นหนึ่ง เช่น สื่อมวลชน มุ่งส่งข่าวสารไปยังผู้ใหญ่ เพื่อให้ไปสอนและชี้นำเด็ก รวมไปถึงเพื่อนชวณเพื่อนอีกต่อหนึ่ง หรือแรงค์ให้เพื่อนชักชวนเพื่อนด้วยกันเอง (Peer Group Pressure) ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ตระหนักในบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อสังคมส่วนรวม ซึ่งถือเป็นการใช้สื่อมวลชน และสื่อบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการกล่อมเกลานแนวคิดทางการเมืองของเยาวชน เพราะเด็กมีความใกล้ชิดกับครอบครัว อันจะส่งผลถึงแนวคิดและการกระทำด้วย ดังนั้น จึงควรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของแต่ละสถาบัน รวมไปถึง สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อสารมวลชน และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ควรมีความเข้าใจและกำหนดบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างชัดเจน ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และเรื่องอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมไปสู่กลุ่มเยาวชน และประชาชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

5. ความสะดวกในการเลือกตั้ง ซึ่งพิจารณาได้จากเหตุผลของการไป/ไม่ไปเลือกตั้ง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดการอำนวยความสะดวก เช่น เพิ่มหน่วยเลือกตั้งและจัดให้สะดวกใกล้กับชุมชน เส้นทางคมนาคม ตลอดจนมีการขยายรูปแบบในการลงคะแนนเสียง โดยเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้โดยไม่ต้องกลับภูมิลำเนา เช่น แจกความจำนงและระบุหน่วยเลือกตั้งที่ตนสะดวกจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ก่อนการเลือกตั้ง 30 วัน) ทั้งนี้หน่วยราชการจะต้องอำนวยความสะดวกในเรื่องดังกล่าวด้วย มีการลงคะแนนเสียงผ่านไปรษณีย์ หรือระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนหลาย ๆ กลุ่มที่ไม่ได้อยู่ในเขตเลือกตั้งของตน เป็นอุปสรรคสำคัญในการเดินทางไปลงคะแนนเสียง เช่น ออกไปทำงานหรือศึกษาในเขตเมืองหรือจังหวัดอื่น แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ ให้การใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกรูปแบบนั้นเป็นไปอย่างรัดกุม

6. จากผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับสื่อทางการเมืองมีสื่อบางตัวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. อีกทั้งตัวแปรความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. นั้นก็ไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ทั้งนี้เพราะตัวแปรแต่ละตัวนั้นไม่จำเป็นต้องส่งผลต่อกันอย่างชัดเจน เนื่องจากแต่ละตัวเป็นเพียงจุดหนึ่งที่เล็กน้อยในประสบการณ์ของผู้ตอบ ซึ่งแบบสอบถามอาจไม่ครอบคลุมทั้งหมดและมีตัวแปรแทรกซ้อนอีกมากมายที่จะเข้ามาเกี่ยวพันและเบี่ยงเบนความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแปร ณ จุดสถานการณ์และช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาตัวแปรด้านอื่นที่มีโอกาสจะเข้ามามีอิทธิพลต่อตัวแปรเหล่านี้ เช่น ปรัชญาและแนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นต้น

7. เราจะพบว่าการเรียงลำดับในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ต้องมีการพิจารณาถึงตัวแปรหลายตัว ได้แก่ ลักษณะทางด้านประชากร สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ที่อยู่ อาศัย บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อม และกลุ่มที่บุคคลสังกัดอยู่ รวมถึงการโฆษณาประชาสัมพันธ์จากสื่อต่าง ๆ มากมาย ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ผสมผสานกัน ส่งผลถึงแนวคิดและพฤติกรรมของบุคคลมิใช่ตัวแปรเพียงตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ในการวางแผนการประชาสัมพันธ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อสังคมส่วนรวม ควรทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมายเสียก่อน เพื่อให้แผนงานนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการข่าวสารการเลือกตั้งในการรณรงค์ผ่านสื่อเพื่อเข้าใจถึงรายละเอียดเนื้อหาตลอดจนรูปแบบ และจัดการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการเลือกตั้งให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย ช่วงเวลา และเลือกใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการศึกษาลักษณะทางด้านประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ทั้งข่าวสารทั่วไป และข่าวสารทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรในเรื่องภูมิฐานะที่อยู่อาศัย เพราะในสังคมไทย ตัวแปรดังกล่าว มีความชัดเจนและส่งผลถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจหลายอย่าง รวมถึงพฤติกรรมทางการเมืองด้วย
3. ควรทำการศึกษาเจาะลึกถึงเนื้อหาของสื่อต่าง ๆ ทางการเมือง ของพรรคการเมืองว่าส่งผลชั้นนำหรือเบี่ยงเบนความคิดทางการเมืองของเยาวชน ไปในทิศทางใดหรือไม่
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มนักศึกษาระหว่างชั้นปี เช่น ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 หรือระหว่างสถาบันที่มีความแตกต่างของลักษณะทางประชากรอย่างชัดเจน เพื่อทำความเข้าใจและเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด ตลอดจนพฤติกรรมในการเลือกตั้งหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่น ๆ ที่น่าสนใจของกลุ่มเยาวชนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
5. ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างลึกซึ้งถึงรูปแบบและวัฒนธรรมของสังคมไทยในด้านต่าง ๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร และมีอิทธิพลหรือส่งผลต่อแนวคิด และพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนหรือไม่และเป็นไปในทิศทางใด
6. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของสื่อที่จัดในการรณรงค์เลือกตั้ง โดยเปรียบเทียบระหว่างเขตเมืองและชนบท ตลอดจนประสิทธิผลของสื่อที่ได้รับด้วยว่าแตกต่างกันหรือสอดคล้องกันอย่างไร

7. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับความหมายและบทบาทของสื่อแต่ละตัวให้ชัดเจนก่อน เช่นสื่อแต่ละชนิดต้องการให้สิ่งใดต่อผู้รับสาร ให้ความรู้ ให้ข่าวสาร หรือต้องการโน้มน้าวใจ ส่วนตัวแปรความรู้ ที่คนคตินั้นมีคำจำกัดความและขอบเขตเพียงใด พิจารณาว่าความรู้ในเรื่องหนึ่ง ๆ มีแหล่งที่มาจากอะไรบ้าง จึงควรที่จะศึกษาและตั้งประเด็นให้ชัดเจนในเรื่องของแหล่งความรู้ รวมถึงข่าวสารและขอบเขตที่สื่อแต่ละชนิดจะสื่อให้กับผู้รับสาร อีกทั้งเครื่องมือในการเก็บข้อมูลควรมีความชัดเจนและครอบคลุมประเด็นที่ต้องการจะศึกษา ตรงกับความเป็นจริงที่สื่อนำเสนอจะทำให้ข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้อง ครบคลุม และตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา

8. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยภายนอกที่แวดล้อมกลุ่มตัวอย่างในช่วงสถานการณ์หนึ่ง ๆ ด้วย เพราะมีส่วนสำคัญต่อความสัมพันธ์ และความผันแปรของรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ได้ เช่น ตัวแปรก่อนการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การโน้มน้าวใจจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ประวัติการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตลอดจนบรรยากาศทางการเมืองเฉพาะหน่วยเลือกตั้งหนึ่งในเขตที่น่าสนใจ หรือศึกษาเปรียบเทียบ 2 เขตพื้นที่ รวมถึงการสื่อสารจากแต่ละพรรคการเมือง เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันเราจะพบว่า แต่ละพรรคการเมืองมีการแข่งขันกันสูง และเลือกทุ่มในบางเขตพื้นที่ซึ่งเป็นกลยุทธ์ของการสื่อสารทางการเมืองที่น่าสนใจอีกรูปแบบหนึ่ง

9. ควรมีการศึกษากลยุทธ์การสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ ในการชักจูงเยาวชน และบุคคลเฉพาะกลุ่ม ทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล เช่น ดารา นักร้อง ว่ามีเนื้อหา และช่วงเวลาอย่างไร มีประสิทธิภาพต่อกลุ่มบุคคลใด มากน้อยเพียงใด มีความคุ้มค่าหรือไม่ เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้เป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งในการโน้มน้าวใจให้บุคคลมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมได้อย่างสัมฤทธิ์ผลต่อไป